

NOTITIE BOUWSTENEN VOOR HET ONTWERP OMGEVINGSPLAN LEEUWARDEN - BUITENGEBIED ZUID

Inleiding

De Notitie Bouwstenen voor het ontwerp omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid bestaat uit twee onderdelen. Zowel onderdeel A als B is voorzien van een reactie van ons college, hoe hier mee om te gaan in het op te stellen ontwerp omgevingsplan.

Onderdeel A

In onderdeel A wordt ingegaan op de ontvangen inspraak- en overlegreacties. Het Pre-omgevingsplan heeft in de periode vanaf 14 januari 2021 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode kon eenieder een inspraakreactie indienen. Tegelijkertijd zijn de volgende partijen gevraagd om een overlegreactie: Provincie Fryslân, Ministerie van Defensie, Ministerie I&M / Rijkswaterstaat Noord-Nederland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Wetterskip Fryslân, Gemeente Tytsjerksteradiel, Gasunie, Vermilion Oil & Gas, Brandweer Fryslân, Prorail, Liander, TenneT, LTO Noord, Vitens, Staatsbosbeheer, Heemschut, It Fryske Gea, Aed Levwerd.

Er zijn 52 inspraakreacties ontvangen. Er zijn 10 overlegreacties ontvangen van provincie Fryslân, Gasunie, Erfgoedvereniging Bond Heemschut, Gemeente Tytsjerksteradiel, GGD Fryslân, LTO Noord, Prorail, TenneT, Brandweer Fryslân en LTO Noord.

Tijdens de inspraakperiode heeft de gemeente op 4 februari 2021 twee online dialoogsessies georganiseerd en konden bewoners, ondernemers en belangstellenden in gesprek over de voorstellen. Hieraan hebben 165 belangstellenden deelgenomen. Het verslag is te vinden op <https://www.leeuwarden.nl/nl/file/37518/download>. Ook treft u dit verslag aan als bijlage.

Onderdeel B

Aan de raad zijn wensen en bedenkingen gevraagd over de 22 besluitpunten zoals opgenomen in bijlage 2 van de Uitleg van het Pre-omgevingsplan. Daarnaast zijn wensen en bedenkingen gevraagd ten aanzien van de in bijlage 4 opgenomen Tabellen gebiedstypen (gebruik, functieverandering en bouwen).

In onderdeel B treft u per besluitpunt een samenvatting aan van de wensen en bedenkingen zoals wij deze hebben ontvangen. Per besluitpunt wordt ingegaan hoe ons college één en ander gaat verwerken/opnemen in het ontwerp omgevingsplan voor Leeuwarden - Buitengebied Zuid.

Onderdeel A

Hierna wordt de inhoud van de overleg- en inspraakreacties samengevat en volgt per punt het gemeentelijke commentaar.

Overlegreacties

Provincie Fryslân

1. Provincie Fryslân geeft aan dat ontwikkelingen die op grond van het gemeentelijke PRE-OP mogelijk worden gemaakt, moeten voldoen aan de principes uit de provinciale Omgevingsverordening. Het ontwerp hiervan ligt per 1 maart 2021 ter visie. Het is nog niet duidelijk hoe de principes uit de provinciale Omgevingsverordening zijn of worden verwerkt in het PRE-OP.

Reactie:

Het PRE-OP is opgesteld voordat de inhoud van het ontwerp van de provinciale omgevingsverordening bekend was. Om die reden zijn de principes nog niet overgenomen. Wij zullen in het uiteindelijke omgevingsplan rekening houden met de vastgestelde omgevingsverordening van de provincie.

2. De provinciale Omgevingsverordening wordt ruimer. Voor de ruimte die ontstaat zal de gemeente in haar beleid invulling moeten geven. Dit blijkt nog niet uit het PRE-OP.

Reactie:

De provincie laat bepaalde zaken los, die in de huidige verordening nog wel van regels zijn voorzien. Indien de gemeente het wenselijk vindt, zal de gemeente hiervoor een regeling opnemen in het omgevingsplan. Ook hiervoor geldt dat de vastgestelde omgevingsverordening van de provincie bestudeerd zal worden op deze punten.

3. Provincie Fryslân stelt voor een ambtelijke bijeenkomst te organiseren om van gedachten te wisselen over de nieuwe wetgeving en bijbehorende planvormen, invulling en werkwijze.

Reactie:

De gemeente juicht het voorstel toe een bijeenkomst te organiseren. Deze bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 25 maart 2021. Hier zijn ook afspraken gemaakt om tijdens het vervolg samen op te trekken.

Erfgoedvereniging Bond Heemschut

1. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut staat positief tegenover het gemeentelijk uitgangspunt om panden te beschermen door deze aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit biedt meer bescherming dan een aanduiding als 'karakteristiek'.

Reactie:

Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut heeft nog niet in het PRE-OP kunnen lezen hoe de gemeente de gemeentelijke monumenten bescherming wil bieden. Niet ieder 'karakteristiek' pand zal worden aangewezen als gemeentelijk monument, terwijl deze panden wel van belang zijn.

Reactie:

Het klopt dat in het PRE-OP nog niet een regeling is opgenomen hoe de gemeentelijke monumenten beschermd worden. De gemeente is nog bezig met een nadere inventarisatie van mogelijke gemeentelijke monumenten. Na de inventarisatie zal de procedure worden opgestart om de monumenten aan te wijzen als gemeentelijk monument. Vervolgens zullen de locaties van de

gemeentelijk monumenten worden toegevoegd aan het omgevingsplan. Aan deze locaties wordt een regeling gekoppeld.

3. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut vraagt zich af hoe het beschermd dorpsgezicht van Warstiens zal worden opgenomen in het PRE-OP.

Reactie:

Het beschermd dorpsgezicht van Warstiens zal als “kaartlaag” worden toegevoegd. Zodra er op een locatie binnen het beschermd dorpsgezicht wordt geklikt, zal de regeling hiervoor zichtbaar worden. Inhoudelijk sluit de regeling aan op het aanwijzingsbesluit. De inhoud van de regeling zal dus niet wijzigen ten opzichten van de huidige regeling. Dit staat beschreven in het PRE-OP.

4. Opgemerkt wordt dat de Himpensermarpolder niet is aangeduid als gemeentelijk monument. Deze polder is in 2018 aangewezen als gemeentelijk monument. Het is wenselijk een beschermende regeling op te nemen.

Reactie:

Het klopt dat in het PRE-OP nog geen gemeentelijke monumenten zijn opgenomen. Het is zeker wenselijk hier een beschermende regeling voor op te nemen. Dit volgt in een latere versie.

5. Binnen ‘Agrarisch gebied’ wordt geen ruimte geboden aan zogenaamd ‘kansrijk weidevogelgebied’. De Himpensermarpolder is een gebied met weidevogels. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut acht het wenselijk een regeling voor weidevogelgebied op te nemen in het ‘Agrarisch gebied’. Hetzelfde geldt voor waterretentie. Over het thematische aspect waterbeheer is nog weinig te vinden in het PRE-OP.

Reactie:

De regeling met betrekking tot weidevogelkansgebieden betreft een provinciale regeling die in de provinciale verordening Romte en in de ontwerp omgevingsverordening Fryslân is opgenomen. Initiatieven dienen rekening te houden met deze regelgeving. Het werkingsgebied hiervan wordt overgenomen in het omgevingsplan.

Met betrekking tot het onderwerp ‘water’ zal onder andere in overleg met Wetterskip Fryslân een regeling vormgegeven worden (besluitpunt 18). Daarnaast is in het omgevingsplan aangegeven dat de nodige aandacht zal worden besteed aan klimaatadaptatieve maatregelen om de negatieve effecten van klimaatverandering te beperken en te beheersen. Onze verantwoordelijkheid als gemeente ligt hierbij vooral bij het inrichten van de openbare ruimte, zodat de effecten van wateroverlast, hitte en droogte beheersbaar blijven. Besluitpunt 10 stelt: We stellen voor om in het omgevingsplan duurzaamheidsmaatregelen op te nemen die tegemoetkomen aan de doelen van de Leeuwarder Energie-agenda, Klimaatadaptatie en Circulaire economie.

6. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut juicht het opstellen van een landschapsbiografie en het inventariseren van monumentale panden toe. Hiermee kunnen de te beschermen waarden opgenomen worden in het omgevingsplan.

Reactie:

Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

7. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut onderschrijft het standpunt om landschappelijke elementen met een rapportcijfer van 5 en hoger op te nemen in het omgevingsplan. De Erfgoedvereniging Bond Heemschut ziet een uitwerking van de regels graag tegemoet.

Reactie:

Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt voor kennisgeving aangenomen. Zodra een volgende versie van het omgevingsplan ter visie wordt gelegd, wordt de Erfgoedvereniging Bond Heemschut hiervan op de hoogte gesteld.

TenneT

1. Binnen de grenzen van het PRE-OP bevinden zich drie hoogspanningsverbindingen die in beheer zijn bij TenneT. De aanwezigheid hiervan kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden en voor de bouwmogelijkheden op deze gronden. Daarnaast dient de leveringszekerheid geborgd te worden en de mogelijkheid voor onderhoud. Het PRE-OP kent nog geen regeling om de hiervoor genoemde zaken te regelen.

Reactie:

De gemeente erkent het belang van de bescherming van de hoogspanningsverbindingen. In het PRE-OP is beschreven dat diverse soorten leidingen/verbindingen nog niet in het PRE-OP zijn opgenomen. Dit volgt in een latere versie.

2. Onder de Omgevingswet kan de gemeente meer zaken (bouw)vergunningsvrij maken. TenneT acht het van belang dat ter plaatse van belemmerende stroken van hoogspanningsverbindingen terughoudend wordt omgegaan met het vergunningsvrij maken van activiteiten.

Reactie:

Bij het opnemen van een regeling voor vergunningsvrij bouwen en gebruiken van gronden, wordt rekening gehouden met de leidingen van Tennenet. Hier kan gedacht worden aan het opnemen van een voorwaarde dat toestemming van Tennenet vereist is.

3. TenneT zal voorbeeldregels aanleveren aan de gemeente. De gemeente kan deze opnemen in de eigen systematiek van regels.

Reactie:

De gemeente stelt het zeer op prijs de voorbeeldregels te ontvangen.

Gasunie

De Gasunie merkt op dat de gasleidingen nog niet zijn opgenomen in het PRE-OP. Het is voor Gasunie van belang dat hun zogenaamde “assets” veilig en ongestoord kunnen functioneren. Op dit moment wordt dat geregeld door het opnemen van dubbelbestemmingen in het bestemmingsplan. De Gasunie geeft aan graag in contact te blijven met de gemeente om te kijken naar mogelijkheden tot bescherming van hun leidingen in het omgevingsplan.

Reactie:

De gemeente erkent het belang van de bescherming van de gasleidingen. In het PRE-OP is beschreven dat diverse soorten leidingen/verbindingen nog niet in het PRE-OP zijn opgenomen. Dit volgt in een latere versie. De gemeente stelt het op prijs in contact te blijven met de Gasunie om de juiste bescherming van de leidingen te kunnen opnemen in het omgevingsplan.

Gemeente Tytsjerksteradiel

Gemeente Tytsjerksteradiel geeft aan geen op- of aanmerkingen te hebben.

Reactie:

De inspraakreactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Wetterskip Fryslân

1. Wetterskip Fryslân spreekt de waardering uit dat zij in een vroeg stadium betrokken wordt bij de planvorming en dat water en klimaatadaptatie worden benoemd als belangrijke elementen in het plan.

Reactie:

Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. In het plangebied liggen diverse objecten van Wetterskip Fryslân en er spelen belangen van Wetterskip Fryslân. Het gaat om waterkeringen, hoofdwatergangen en rioolpersleidingen. In het omgevingsplan hoeven deze functies niet expliciet benoemd te worden, maar mogen deze functies en belangen niet uitgesloten worden.

Reactie:

Waterkeringen, hoofdwatergangen en dergelijke worden niet uitgesloten. Rioolpersleidingen, zullen net als andersoortige leidingen worden opgenomen in een volgende versie van het omgevingsplan. Dit staat beschreven in het PRE-OP.

3. Water wordt in het PRE-OP benoemd als kernwaarde maar de (on)mogelijkheden worden niet uitgebreid uitgelicht. Verzocht wordt het aspect water integraal mee te nemen. Het waterbeheerplan en de 'blauwe omgevingsvisie' zouden benoemd kunnen worden. In bijlage 1 zouden tevens de ambities van Wetterskip Fryslân benoemd kunnen worden.

Reactie:

Het omgevingsplan wordt te omvangrijk als hierin de gevraagde stukken opgenomen worden. Wel kan een link opgenomen worden naar de bedoelde informatie op de website van Wetterskip Fryslân. Zie ook de reactie op punt 5 van de Bond Heemschut.

4. Wetterskip Fryslân wil graag dat, voordat een cultuurhistorische waardering op watergangen wordt gelegd, dit eerst met hen besproken wordt. Dit vanwege het belang van doorstroming van water.

Reactie:

Een cultuurhistorische waardering op watergangen wordt opgenomen om de ligging en loop van de watergang te beschermen. Het vergraven van oevers en het dempen van de watergang kan niet zonder vergunning (en dus toetsing) plaatsvinden. De doorstroming van water komt niet in het geding door het opnemen van een cultuurhistorische waardering. Overleg hierover lijkt hierdoor niet zinvol. Wij zijn te allen tijde bereid de regeling nader toe te lichten.

5. Per gebiedstype worden functies en ondergeschikte functies benoemd. Wetterskip Fryslân ziet graag dat 'water' standaard bij de ondergeschikte functies wordt opgenomen.

Reactie:

'Water' zal opgenomen worden bij de ondergeschikte functies, conform het verzoek van Wetterskip Fryslân.

ProRail

1. ProRail verzoekt de spoorbaan te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.

Reactie:

Een omgevingsplan is een wezenlijk ander instrument dan een bestemmingsplan. Het omgevingsplan kent geen bestemmingen. Het opnemen van de bestemming 'Verkeer - Railverkeer' is dan ook niet mogelijk. Binnen de verschillende gebiedstypes is de functie 'verkeer' toegestaan. De bestaande infrastructuur is daar toegestaan. Er mag uitsluitend gebouwd worden ten dienste van deze bestaande infrastructuur. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan niet geschaad met deze regeling.

2. ProRail verzoekt de hierna genoemde aspecten op te nemen in het omgevingsplan, met het doel dat de bedrijfsvoering van ProRail niet wordt belemmerd. De aspecten betreffen: externe veiligheid in relatie tot railverkeer, geluid in relatie tot railverkeer en trillingen.

Reactie:

In het PRE-OP liggen geen gronden met bouwmogelijkheden in de nabijheid van de spoorbaan. Indien zich een ontwikkeling voordoet in de nabijheid van de spoorbaan, zal hiervoor een procedure

doorlopen moeten worden. Deze ontwikkeling zal op dat moment onderbouwd moeten worden. Er zal aangetoond moeten worden dat deze uitvoerbaar is, op onder andere de door ProRail genoemde gebieden als externe veiligheid in relatie tot railverkeer, geluid in relatie tot railverkeer en trillingen.

3. ProRail bezit gronden in het plangebied. Deze gronden mogen zonder nadrukkelijke toestemming niet worden gebruikt. Deze percelen zijn nodig voor onderhoud en in geval van calamiteiten. Ook om die reden verzoekt ProRail tot het opnemen van de bestemming Verkeer-Railverkeer op hun gronden.

Reactie:

Het omgevingsplan wijzigt niets in het feitelijk gebruik van de gronden die in bezit zijn van ProRail of toestemming hierover. Met betrekking tot de bestemming Verkeer - Railverkeer wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie onder punt 1.

4. Het waterpeil nabij de spoorbaan mag niet wijzigen in verband met de stabiliteit van de spoorbaan. Om diezelfde reden mag er niet gebouwd worden op/in de nabijheid van de spoorbaan.

Reactie:

Het omgevingsplan ziet niet op aanpassingen van het waterpeil.

De regels van het omgevingsplan geven aan dat binnen de functie 'verkeer' uitsluitend mag worden gebouwd ten dienste van deze bestaande infrastructuur, dus ten dienste van de spoorbaan. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan niet geschaad met deze regeling.

In de praktijk zal er niet door derden in de nabijheid van de spoorbaan worden gebouwd omdat de gronden onder de spoorbaan (ca 15 m breed) plus aan weerszijden de spoorloot en bermen (ca 10 meter per zijde) in eigendom zijn van Railinfratrust.

GGD Fryslân

1. GGD Fryslân geeft aan het PRE-OP niet met alle disciplines te hebben kunnen bespreken. Graag wordt een uitgebreider integraal advies gegeven.

Reactie:

In de volgende fase wordt afstemming met de GGD gezocht.

2. In het PRE-OP staat dat gezondheid zowel beschermd als bevorderd moet worden. Bij besluitpunt 7 staat "zo goed mogelijk". Dit is niet nader gespecificeerd.

Reactie:

In de Uitleg van het PRE-OP staat dit nader toegelicht. Ook is aangegeven dat dit verder uitgewerkt wordt in het ontwerp-omgevingsplan.

3. GGD Fryslân vraagt hoe de milieuzonering uitgewerkt gaat worden, of de staalkaarten hiervoor gebruikt gaan worden. De vraag is of advisering met betrekking tot gezondheid relevant is.

Reactie:

Besluitpunt 11 geeft aan dat de landelijke staalkaart 'bedrijfsmatige activiteiten' als uitgangspunt voor milieuzonering genomen wordt in het omgevingsplan.

4. De MER wordt OER, inclusief gezondheid. De GGD kan meedenken over de inzet van een instrument als een Gezondheidseffectscreening (GES).

Reactie:

In besluitpunt 13 is aangegeven dat het onderwerp 'gezondheid' ook meegenomen wordt in de OER. Wij waarderen het aanbod van de GGD om mee te denken en nemen hierover contact op.

5. Over ruimtelijke kwaliteit kan de GGD meedenken vanuit het concept positieve gezondheid.

Reactie:

Wij willen dit aspect graag met de GGD nader verkennen en zullen hierover contact opnemen.

6. Op pagina 25 gaat het over kwaliteit van bodem, water en lucht. De GGD vraagt zich af hoe zich dit verhoudt tot de bescherming en bevordering van gezondheid zoals genoemd onder beslispoint 7.

Reactie:

De kwaliteit van bodem, water en lucht dient geborgd te worden in het kader van de bescherming van de gezondheid. Deze onderwerpen zijn ook al in de huidige bestemmingsplannen opgenomen.

7. De GGD werkt aan een handreiking Gezonde leefomgeving in het omgevingsplan. Een eerste werkversie komt in maart beschikbaar.

Reactie:

Graag ontvangen wij de genoemde handreiking.

Brandweer Fryslân

1. In het PRE-OP staat dat de technische toets door private partijen wordt gedaan. Dit is niet helemaal juist. De technische toets van een bouwwerk in gevolgklasse 1 van de Wkb wordt door een private partij gedaan. Bouwwerken uit klasse 2 en 3 door de gemeente.

Reactie:

De tekst in de Uitleg zal worden aangepast naar aanleiding van deze opmerking.

2. Brandweer Fryslân hecht er aan dat de gemeente voor de verschillende ‘aandachtsgebieden’ en ‘voorschriftengebieden’ regels opneemt ten behoeve van het borgen van veiligheid.

Reactie:

Omgevingsveiligheid is een nieuw onderwerp voor het omgevingsplan. In het kader van de omgevingsveiligheid wordt er aandacht besteed aan ‘aandachtsgebieden’ en ‘voorschriftengebieden’. De manier waarop hangt af van de functies die worden toegekend en van wat het Bkl op dit punt aan eisen stelt.

3. Per gebiedstype moet afgewogen worden op welke manier bluswatervoorzieningen worden geborgd.

Reactie:

Wij zullen ons nog op dit punt beraden en komen hier op een later tijdstip bij u op terug om hier nader over te overleggen.

4. Omdat de opkomsttijden in het buitengebied langer kunnen zijn, adviseert Brandweer Fryslân de opkomsttijden mee te wegen in het al dan niet toestaan van (zeer) kwetsbare gebouwen en groepen.

Reactie:

Het omgevingsplan legt de bestaande functies vast. Het toestaan van initiatieven met kwetsbare gebouwen en groepen, zal via een procedure mogelijk zijn. In het kader van de procedure zal advies van Brandweer Fryslân worden ingewonnen.

5. Brandweer Fryslân adviseert planregels op te nemen met betrekking tot de bereikbaarheid van gebouwen.

Reactie:

Het PRE-OP maakt geen nieuwbouw van bijvoorbeeld 'woningen' mogelijk. Voor bestaande gebouwen zullen geen extra regels opgenomen worden met betrekking tot bereikbaarheid. In de Bruidsschat staan voorschriften die voor het omgevingsplan van belang zijn en uitgewerkt moeten worden. Hier moeten nog keuzes in gemaakt worden door de gemeenteraad. Nadere uitwerking volgt dan ook in het ontwerp omgevingsplan.

6. Brandweer Fryslân heeft voorbeeldregels aangeleverd die opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan.

Reactie:

De gemeente stelt het zeer op prijs de voorbeeldregels te hebben ontvangen.

LTO Noord

1. LTO heeft de indruk dat de gemeente in diverse opzichten ver van de realiteit van het agrarisch buitengebied staat. LTO is teleurgesteld in de manier waarop op 4 februari jl. de digitale discussie is vormgegeven. LTO adviseert het proces van interactie met de mensen die in een plangebied grote belangen vertegenwoordigen serieus tegen het licht te houden.

Reactie:

Als gemeente hadden we om wille van 'het goede gesprek' de mensen uit het gebied ook liever echt ontmoet. De geldende Corona-maatregelen maakten dat echter onmogelijk. Door de sessies met/in de dorpen, deze dialogosessies en door het 'ophalen' van de inspraakreacties heeft de gemeente geprobeerd een beeld te krijgen van wat er in het gebied leeft. De gemeente is ook aangehaakt bij het Veenweideprogramma en het gebiedsproces in het Grouster Leechlân, samen met de provincie en het Wetterskip Fryslân. Zodoende is er op vele manieren interactie met de mensen in het plangebied en die interactie blijven wij voortzetten. Wij betreuren net als u dat de sessie van 4 februari beïnvloed werd door een technische storing.

2. Uit het kaartbeeld blijkt niet hoe de grenzen van de gebiedstypen precies lopen. LTO vraagt zich af of er in het gebiedstype 'Dorp' geen agrarische gronden of functies voorkomen.

Reactie:

Er zal in het kader van het ontwerp omgevingsplan onderzocht worden of er in het gebiedstype Dorp agrarische gronden (inclusief functies) voorkomen. Deze gronden zouden mogelijk van een ander gebiedstype kunnen worden voorzien. Maar de mogelijkheid bestaat ook dat agrarische gronden voorkomen in het gebiedstype Dorp (bijvoorbeeld ook in het geval dat er niet een bouwvlak aanwezig is). In dat geval behouden deze gronden behouden hun agrarische functie.

3. Met betrekking tot zonnepanelen vindt LTO dat de provinciale zonneladder uitgangspunt is voor de beoordeling van initiatieven. Plaatsing van zonnepanelen op landbouwgrond moet worden vermeden.

Reactie:

Het standpunt van gemeente Leeuwarden is inderdaad ook dat er gestreefd moet worden naar zonnepanelen op de daken. Echter, gezien de grote energieopgave, kan niet uitgesloten worden dat er zonnepanelen op landbouwgrond geplaatst worden. In de Leeuwarder Energie agenda is het doel opgenomen om 50% van de zonnepanelen op daken en 50% via grondopstellingen te gaan realiseren. Initiatieven zullen inderdaad moeten voldoen aan het beleid van de Provincie.

4. Bij het PRE-OP ontbreken de begripsbepalingen of definities. Het is dan ook voor de agrarische ondernemers niet te voorspellen of zijn/haar beoogde ontwikkeling van het bedrijf voldoet aan de in het gebiedstype genoemde criteria. LTO Noord is van mening dat een omgevingsplan de ontwikkeling in de agrarische sector moet faciliteren, daarbij past het om het ja-mits principe toe te passen. LTO is tegen onduidelijke, ingewikkelde en onvoorspelbare bepalingen. Zolang

ontwikkelingen passen binnen de spelregels die daarvoor op grond van landelijke of provinciale wetten en regels gelden, moeten die in een omgevingsplanmogelijk worden gemaakt.

Reactie:

De begripsbepalingen zullen worden toegevoegd in de volgende versie van het omgevingsplan Buitengebied Zuid, namelijk de ontwerp versie. Het uitgangspunt voor ontwikkelingen is inderdaad “ja, mits”. De randvoorwaarden (de “mits”) zullen in de regels worden benoemd.

5. Het begrip ‘houtteelt’ ontbreekt. Het planten van bomen over grote oppervlaktes maakt inbreuk op het landschap en op kansen voor weidevogels. Agrarische grond is schaars en zou niet voor houtteelt gebruikt moeten worden. LTO stelt voor om houtteelt niet bij recht mogelijk te maken.

Reactie:

Het begrip ‘houtteelt’ zal worden toegevoegd in de ontwerp versie van het omgevingsplan. Houtteelt zal niet bij recht mogelijk gemaakt worden, maar middels een afwijking. Hier zullen voorwaarden aan verbonden worden, zoals bijvoorbeeld niet in weidevogelkansgebieden.

6. Vanuit het principe dat gebieden met kansen voor weidevogels geen ruimtelijke lading mogen krijgen (schaduwshade), verzoekt LTO verwijzing naar dergelijke gebieden in het PRE-OP achterwege te laten. [Schaduwshade is schade als gevolg van de omstandigheid dat bepaalde plannen of besluiten hun schaduw vooruit werpen doordat ze al wel bekend zijn, maar nog niet daadwerkelijk vastgesteld zijn]

Reactie:

Weidevogelkansgebieden zijn al door de provincie aangewezen in de provinciale verordening Romte (2014) en in de ontwerp omgevingsverordening Fryslân. Binnen het plangebied van het omgevingsplan Buitengebied Zuid komen deze gebieden voor. Voor deze gebieden is er dus geen sprake van schaduwshade. Er is in ieder geval geen sprake van planschade of nadeelcompensatie zoals bedoeld onder de Omgevingswet want in de systematiek van de Omgevingswet is pas sprake van planschade of nadeelcompensatie bij de uitvoering van de mogelijkheden die het omgevingsplan biedt en niet meer bij planvorming (opstellen omgevingsplan).

7. LTO is content met de keuze voor een afwijking in plaats van een wijzigingsbevoegdheid voor ontwikkelingen bij grondgebonden agrarische bedrijven. De invulling hiervan hangt echter ook weer af van de definitie van ‘grondgebonden’. Daarnaast is nog niet duidelijk wat de ontwikkelruimte is die wordt geboden.

Reactie:

De definitie van ‘grondgebonden’ wordt toegevoegd in het ontwerp omgevingsplan. Er is in het PRE-OP geprobeerd aan te geven wat de ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven is.

8. Nieuwe geitenhouderijen en intensieve veehouderijen worden uitgesloten. Met betrekking tot de geitenhouderijen is er sprake van strijd met het provinciaal beleid.

Reactie:

Het klopt dat er vanuit het provinciaal beleid geen verbod meer is op uitbreiding of nieuwvestiging van geitenhouderijen. Gezondheid is echter een nieuw thema in het omgevingsplan. Uit de adviezen van het RIVM blijkt dat er een zeker gezondheidsrisico is voor bewoners in de nabijheid van geitenhouderijen. Maatregelen zoals luchtwassers, verminderen dit risico niet. Het RIVM adviseert een afstand van ten minste 2 km aan te houden tussen geitenhouderijen en woningen. Dit advies wordt door ons overgenomen.

In de praktijk staan de bestaande boerderijen op minder dan 2 km van woningen, waardoor geitenhouderijen in de praktijk niet mogelijk zullen zijn. Om die reden is het verbod opgenomen. Mocht er een aanvraag komen voor de nieuwvestiging van een geitenhouderij op meer dan 2 km van

woningen, dan zal hiervoor een aparte procedure doorlopen moeten worden. Participatie / draagvlak is onderdeel van het proces van de procedure.

9. Voor kassen geldt een maximum van 1.000 m². De oppervlakte is beperkt vanuit milieuoverwegingen en lichtbeleid. Echter, omdat een gebruiker van een kas moet voldoen aan strenge generieke milieuregels, zijn de genoemde argumenten in het omgevingsplan niet relevant.

Reactie:

Het al dan niet toestaan van kassen bij agrarische bedrijven betreft een gemeentelijke afweging. Het beperken van de oppervlakte van kassen is gedaan vanuit ruimtelijk oogpunt. De (milieu)regels uit het Activiteitenbesluit kunnen eventuele gevolgen van kassen op de omgeving beperken, zodra kassen ruimtelijk toegestaan zijn. Het is niet zo dat de regels uit het Activiteitenbesluit al zorgen voor een inperking van de oppervlakte waardoor de ruimtelijke regel overbodig zou zijn.

10. Nieuwe fiets- en wandelroutes die het agrarische gebied doorkruisen, vormen een inbreuk op de belangen van de agrariërs. Om die reden verzoekt LTO hiervoor wel een vergunningplicht in te voeren.

Reactie:

Ook voor nieuwe fiets- en wandelroutes geldt “ja, mits”. De “mits” kan ingevuld worden met voorwaarden die de belangen van de agrariërs beschermen. Om die reden wordt geen vergunningplicht ingevoerd hiervoor. Los daarvan zullen de agrariërs gronden moeten verkopen (of op een andere manier beschikbaar stellen) voor wandel- of fietspaden door het agrarische gebied. Op die manier hebben zij al invloed op de vraag of er wel of niet een wandel- of fietspad komt.

11. Natuurontwikkeling op landbouwgrond is vergunningsvrij indien aan de voorwaarden wordt voldaan. Natuurontwikkeling is een ingrijpende wijziging die onomkeerbaar is. De natuurontwikkeling heeft heftige consequenties voor omliggende agrarische gronden, denk aan schaduwshade, wildschade, overwaaiende onkruiden. Nieuwe natuurwaarden krijgen op een zeker moment bescherming hetgeen belemmerend kan werken op naastgelegen agrarische gronden. Deze regeling impliceert dat overal vergunningsvrij van functie veranderd mag worden naar natuur, terwijl er in Fryslân goede afspraken zijn gemaakt over waar natuur moet komen (EHS, NNN). LTO is tegen deze functiewijziging buiten de gebieden waarvoor dit is afgesproken, omdat dit haaks staat op de provinciale afspraken.

Reactie:

Het voorstel uit het PRE-OP is om dit onder een aantal voorwaarden vergunningsvrij te maken. De voorwaarden die de provincie stelt nemen we hierbij natuurlijk in acht, maar het wil niet zeggen dat we het ook niet op andere plekken kunnen of willen doen.

12. De regeling met betrekking tot een te bebouwen oppervlakte van 20.000 m² en uitbreidingen groter dan 1 hectare is onduidelijk omdat begripsbepalingen ontbreken. Wat valt er bijvoorbeeld onder de genoemde 1 hectare? (Gebouwen, erf, bouwvlak of bouwperceel?). De regeling mag in geen geval een beperking betekenen voor de agrariërs. De mogelijkheden uit de provinciale verordening Romte zouden maatgevend moeten zijn. Er worden termen genoemd als ‘welstand’ en ‘erfinrichtingsplan’. Hierbij vraagt LTO zich af of de principes van de Nije Pleats systematiek nog gelden. LTO vindt de methodiek van Nije Pleats goed toepasbaar bij forse ontwikkelingen.

Reactie:

De begrippen worden toegevoegd in het ontwerp omgevingsplan.

In het PRE-OP wordt voorgesteld dat de te bebouwen oppervlakte 1 hectare zal bedragen in het gebiedstype Veenweide én in het gebiedstype Agrarisch. Binnen het gebiedstype Agrarisch is na afwijking uitbreiding tot ten hoogste 2 hectare mogelijk.

Deze regeling zal in het ontwerp omgevingsplan worden aangepast is die zin dat voor zowel het gebiedstype Veenweide als voor het gebiedstype Agrarisch na afwijking ten hoogste 2 hectare mogelijk wordt. Aan afwijkingsmogelijkheden zijn altijd voorwaarden gekoppeld. Voor het

gebiedstype Veenweide wordt onderzocht welke voorwaarden hier aan gekoppeld kunnen worden. In het ontwerp omgevingsplan kan uitbreiding tot 2 hectare worden toegestaan, mits dit niet in strijd is met de achterliggende doelstellingen van het Veenweideprogramma (reduceren bodemdaling en CO2 uitstoot, natuurinclusieve landbouw en alternatieve verdienmodellen). Andere voorwaarden, zoals het opstellen van een erfinrichtingsplan of het doorlopen van het proces Nije Pleats (of “omgevingstafel”), worden ook onderzocht. Deze regels worden nader uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan.

13. Onduidelijk is of het bouwvlak terugkomt op de verbeelding. Voor de agrarische ondernemer is het wenselijk dat er duidelijkheid is over waar en hoe groot er gebouwd mag worden. Ook is onduidelijk of de regels voor bijvoorbeeld de goothoogte en dakhelling voldoende ruimte zullen bieden voor moderne agrarische gebouwen.

Reactie:

Er worden bouwvlakken weergegeven op de verbeelding. De bouwvlakken zullen in overleg met de agrariërs worden vastgelegd. Er worden maximale maten opgenomen met betrekking tot de te bebouwen oppervlakte. Met betrekking tot maatvoeringseisen wordt verwezen naar pagina 40 van het PRE-OP.

14. Gelet op de schaalgrootte van de agrarische bedrijven verzoekt LTO om in goed onderbouwde situaties een tweede bedrijfswoning toe te staan.

Reactie:

Een tweede bedrijfswoning wordt niet bij recht toegestaan. Bedrijven worden steeds groter, er leven wellicht steeds vaker meerdere gezinnen van één agrarisch bedrijf. Echter, de techniek schrijdt ook voort waardoor er steeds meer mogelijkheden komen voor toezicht op afstand. Mocht zich een situatie voordoen, dan wordt per aanvraag afgewogen of er wel of niet aan wordt meegewerkt. Er wordt dan ook geen regeling opgenomen in het ontwerp omgevingsplan.

15. Buiten het bouwvlak mogen bouwwerken maximaal 2 meter hoog zijn. In de praktijk zijn sleuf- en mestilo's hoger. Deze regeling zal aangepast moeten worden.

Reactie:

Er zal onderzocht worden wat in de praktijk de bouwhoogte is van mest- en sleufsilos. De maximaal toegestane bouwhoogte hiervoor zal, indien nodig, worden aangepast in het ontwerp omgevingsplan.

16. Met betrekking tot de regels in het gebiedstype Veenweide merkt LTO het volgende op. De gemeente stelt dat het andere vormen van landbouw wil stimuleren die geen schade aanbrengen aan het naastgelegen Natura-2000 gebied. Nederland kent binnen Europa de strengste regelgeving als het gaat om het beschermen van Natura-2000 gebieden. De agrariërs rond de Alde Feanen houden zich aan die regels. De agrarische sector wordt door de gemeente aan de schandpaal genageld. De agrariërs kunnen niet meebewegen met wat de maatschappij en de markt van hen vragen, door de beperkingen die worden opgelegd. Dit heeft ook gevolgen voor de financieringsmogelijkheden voor hun bedrijven (milieu-investeringen) en overdracht naar de volgende generatie (opvolging). Het voortbestaan van de bedrijven wordt op het spel gezet.

Reactie:

Het is niet de bedoeling om voor het gebiedstype 'Veenweide' strengere regels op te nemen voor agrariërs dan de regels die al gelden vanuit bescherming van Natura-2000 gebieden.

17. De Natura-2000 belangen worden niet via het omgevingsplan geborgd, maar via andere wet- en regelgeving. Deze bescherming dient niet nogmaals te worden opgenomen in een omgevingsplan. Om die reden verzoekt LTO aan het gebiedstype “Veenweide” dezelfde naam en voorwaarden (regels) te verbinden als aan gebiedstype ‘Agrarisch’. De aanwezige landbouw opereert binnen de wettelijke kaders op het gebied van natuur, er is derhalve geen reden de sector op slot te

zetten. Indien de sector op slot gezet wordt, zijn ook investeringen die bijvoorbeeld de emissie van ammoniak verminderen, niet mogelijk.

Reactie:

Het gaat niet alleen om de invloed van de agrarische bedrijven op het Natura-2000 gebied. Het gaat ook om de invloed op het veenweidegebied zelf. De wet- en regelgeving met betrekking tot Natura-2000 (en andere natuurwetgeving) moet wel opgenomen worden in het omgevingsplan. Het omgevingsplan moet namelijk ook voor dit onderdeel uitvoerbaar zijn. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving. Natuur is onderdeel van die fysieke leefomgeving. Provincies en het Rijk kunnen met gemeenten afspreken dat gemeenten bepaalde aanvullende regels in het omgevingsplan opnemen. Dus ook gemeenten mogen decentraal regels stellen over natuur.

Met betrekking tot het stellen van gelijke regels aan zowel het gebiedstype Agrarisch als aan het gebiedstype Veenweide wordt verwezen naar het antwoord onder punt 12 van deze inspraakreactie.

18. Binnen het gebiedstype 'Natuur' wordt gesuggereerd dat alle gronden binnen dit gebiedstype een functie en gebruik als natuur hebben. Er wordt gesuggereerd dat geen landbouwgrond meer voorkomt. LTO verzoekt op de verbeelding duidelijk te maken waar ook andere functies zitten. Indien er sprake is van agrarisch gebruik, dan moet dat gebruik uitgangspunt blijven. Andersom moet duidelijk worden waar EHS/NNN binnen het gebiedstype aanwezig is, omdat wordt vermoed dat het gebiedstype 'Natuur' groter is dan de aangewezen EHS/NNN gebieden.

Reactie:

Binnen het gebiedstype 'Natuur' kunnen gronden voorkomen met een andere functie dan 'natuur', zoals agrarische gronden. In de regels blijkt waarvoor de gronden binnen gebiedstype 'Natuur' gebruikt mogen worden.

19. In het PRE-OP wordt voorgesteld om duurzaamheidsmaatregelen op te nemen die tegemoetkomen aan de doelen van de Leeuwarder Energie-agenda, Klimaatadaptatie en Circulaire economie. Wat LTO Noord betreft is een omgevingsplan voorwaarde scheppend waarin beschreven wordt wat kan, niet wat moet.

Reactie:

In het omgevingsplan kunnen voorwaarden opgenomen worden om duurzaamheid te bevorderen. Dat kan namelijk onderdeel zijn van de "mits" bij het toestaan van functies of activiteiten.

20. LTO stelt voor om in de verbrede MER (OER) ook het onderwerp sociaaleconomische en landbouwkundige kant van de ontwikkelingen op te nemen.

Reactie:

De OER (Omgevingseffect rapportage) is al uitgebreid met de onderwerpen participatie, duurzaamheid en positieve gezondheid. Bij de uitvraag aan bureaus zullen de punten met betrekking tot de sociaaleconomische en landbouwkundige kant van ontwikkelingen worden voorgelegd. Hierbij zal de vraag worden gesteld in hoeverre deze onderwerpen kunnen worden geïntegreerd.

21. LTO wil graag weten hoe het voorstel voor de bescherming van cultuurhistorische waarden doorwerkt voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Dit kan een last betekenen voor de agrariër. Bij de aanwijzing tot monument moet een transparante procedure doorlopen worden die het mogelijk maakt om de duiding van hun panden aan te vechten.

Reactie:

De regeling voor de bescherming van cultuurhistorische waarden wordt uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan. Met betrekking tot de gebouwen worden gemeentelijke en rijksmonumenten beschermd. Als een pand aangewezen wordt tot monument, wordt hier een procedure voor doorlopen, waar de eigenaar/bewoner bij wordt betrokken.

22. Met betrekking tot de naamgeving van de gebieden vreest LTO dat dit voor verwarring kan gaan zorgen. Binnen de gebiedstypes zijn namelijk wel andere functies mogelijk, deze functies komen in verschillende verhoudingen voor. Wellicht is een neutralere naamgeving beter, om te voorkomen dat er een stempel wordt gedrukt op de gebieden (bijvoorbeeld landelijk gebied 1, 2 en 3).

Reactie:

Voor de naamgeving van de gebiedstypes wordt deels aangesloten bij de landelijk toegepaste naamgevingen (de zogenaamde staalkaarten). Uit de naam blijkt de aard van het gebied. Indien met nummers gewerkt wordt, blijkt daar niet de aard van het gebied uit.

23. LTO geeft aan dat hun constructieve aandacht voor het omgevingsplan wordt gefrustreerd door de lijn die is gekozen voor het gebiedstype Veenweide. Leden van LTO hebben ook emotioneel hierop gereageerd. De gemeente lijkt zich niet te realiseren wat een blokkade van de ontwikkeling van de betreffende bedrijven met zich meebrengt.

Reactie:

In de Uitleg en de bijgevoegde tabellen van het PRE-OP staat het voorstel om in gebiedstype 'Veenweide' niet mee te werken aan uitbreiding van stallen en veestapels. Hierbij is geen verdere toelichting bijgevoegd. Tijdens de dialoogsessies op 4 februari 2021 en de informatieve raadsbijeenkomst van 24 maart 2021 is er een nadere toelichting/duiding gegeven op het voorstel, namelijk dat er voor alle agrariërs, in zowel gebiedstype 'Agrarisch' als 'Veenweide' geldt dat zij tot 1 hectare oppervlakte binnen hun bouwvlak planologisch vergunningsvrij kunnen bouwen. Wel is hiervoor een "welstandsvergunning" nodig. In de raadsbijeenkomst van 24 maart 2021 is tevens aangegeven dat voor alle aanwezige bedrijven in het gebiedstype Veenweide de 1 hectare nog niet in zicht is (op geen enkel erf is er meer dan 42% bebouwd) zodat er nog voldoende ruimte blijft om bij te bouwen.

Desalniettemin zal de regeling in het ontwerp omgevingsplan worden aangepast is die zin dat voor zowel het gebiedstype 'Veenweide' als voor het gebiedstype 'Agrarisch' na afwijking ten hoogste 2 hectare mogelijk wordt. Zie hiervoor de beantwoording onder punt 12 van deze inspraakreactie. Het is niet de bedoeling om in het omgevingsplan de dieren aantallen te reguleren. Hiervoor zijn inderdaad andere wetten en regels van toepassing, bijvoorbeeld via eisen aan ammoniakuitstoot, geur of grondgebondenheid. Er komt dan ook geen regeling in het omgevingsplan waarin een maximum aan het aantal te houden dieren zal worden gesteld.

Inspiraakreacties van 34 agrariërs per onderwerp/thema

1. Gemeente Leeuwarden heeft geen weet van wat er in de agrarische sector speelt en hoe deze sector werkt. Het filmpje over veenweide is tenenkrommend en denigrerend. In de dialoogsessie wordt gesproken over 'intensieve landbouw' hetgeen onwaar is, alle bedrijven zijn grondgebonden. De vraag is of de gemeente overziet wat de gevolgen van dit PRE-OP zijn voor alle boerenfamilies, die zich overvallen voelen. Er is bij de agrariërs in het gebiedstype 'Veenweide' geen draagvlak voor het PRE-OP, onder andere doordat zij het gevoel hebben dat de uitgezette lijn niet in overleg met hen is ingevuld. Tijdens de bijeenkomsten in 2018 was er nog geen sprake van het gebiedstype 'Veenweide'. Gemeente Leeuwarden moet het vertrouwen herwinnen van de boeren. Als voorbeeld voor een goede aanpak van het proces, wordt het Veenweideprogramma van provincie en Wetterskip genoemd. Dit is een proces van onderop.

Reactie:

Door de dialoogsessie, door de eerdere sessies in en met de dorpen en door het 'ophalen' van de inspraakreacties heeft de gemeente geprobeerd een beeld te krijgen van wat er in het gebied leeft. De gemeente is ook aangehaakt bij het veenweideproces samen met de provincie en het Wetterskip Fryslân. Zodoende is er op vele manieren interactie met de mensen in het plangebied (geweest). Daarnaast is er ook sprake van steeds meer (wetenschappelijke) kennis over de opgaven voor en toenemende maatschappelijke druk op de transitie van de landbouw.

2. In het PRE-OP wordt aangegeven dat de gemeente agrariërs de ruimte wil geven om te ondernemen. Als voorbeeld wordt genoemd natuurinclusieve landbouw en streekgerichte voedselproductie. Uitbreiding van het bestaande bedrijf wordt niet benoemd. Bovendien, door alle maatregelen die worden genoemd (geen ruimte voor uitbreiding stallen en veestapels), wordt de ruimte in zijn geheel teniet gedaan. Agrariërs kunnen hun bedrijven niet exploiteren en ontwikkelen op de manier waarop zij dat naar eigen inzicht zouden willen. De passie van de boeren ligt bij de melkveehouderij, zij willen niet gedwongen worden tot omschakeling naar streekgerichte voedselproductie.

Reactie:

Er is geen sprake van het teniet doen van alle ontwikkelruimte van de agrarische bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide'. Eén en ander is onder andere uitgelegd in de raadsessie van 24 maart 2021 waarbij de analyse is toegelicht op hoeveel bebouwing er nu gemiddeld staat en hoeveel bebouwing maximaal toegestaan is. Uit de analyse blijkt dat alle agrarische bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' nog ontwikkelruimte hebben. Het ruimte geven voor andere typen landbouw, zoals natuurinclusieve landbouw en streekgerichte voedselproductie, wil niet zeggen dat het verplicht is om te schakelen naar die genoemde typen landbouw. Als een agrariër een melkveehouderijbedrijf heeft en dat wil voortzetten, is dat gewoon mogelijk. Er hebben zich ook individuele boeren bij de gemeente gemeld met het plan anders te gaan boeren of een andersoortige bedrijfsactiviteit te starten. Op dit moment kunnen wij deze agrarische ondernemers niets anders bieden dan het verloop van de discussie over het Veenweideprogramma af te wachten. Los van bovenstaande zal de regeling in het ontwerp omgevingsplan worden aangepast is die zin dat voor zowel het gebiedstype 'Veenweide' als voor het gebiedstype 'Agrarisch' 1 hectare bij recht geldt (dat stond al in het PRE-OP) en na afwijking ten hoogste 2 hectare (wordt gelijk getrokken), zie hiervoor de beantwoording onder punt 12 van de inspraakreactie van LTO. Ook komt er geen regeling in het omgevingsplan waarin een maximum aan het aantal te houden dieren zal worden gesteld.

3. Voor veel bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' geldt dat zij niet gevestigd zijn op veengrond, maar op kleigrond of op klei-op-veen grond. In dit PRE-OP worden zij voor het eerst aangemerkt als 'Veenweide'. De aanwezige kleilagen variëren in dikte van 30 cm tot 200 cm. Dit gebied is wezenlijk anders dan bijvoorbeeld Aldeboarn of De Deelen, waar sprake is van significant meer veen. Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân zijn bezig met het Veenweideprogramma 2021-2030. In dit kader zijn in de veenweidegebieden de lagen en diktes in de bodem in kaart gebracht. Iedere agrariër, die binnen het werkingsgebied van het Veenweideprogramma valt, beschikt over de resultaten van de bodemonderzoeken. Het kan niet zo zijn dat de gemeente andere kaarten met gebiedsgrenzen van het veenweidegebied hanteert dan de provincie en het Wetterskip. Verzocht wordt de begrenzing voor het gebiedstype 'Veenweide' aan te passen aan de begrenzing die Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân hanteren. Dan zal een aantal agrariërs buiten het gebied 'Veenweide' vallen.

Reactie:

De begrenzing voor het gebiedstype 'Veenweide' wordt aangepast aan de begrenzing die Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân hanteren bij het 'Veenweideprogramma 2021 - 2030'. Hierbij wordt gekeken naar de begrenzing van de kansrijke gebieden en het gebiedsproces voor de korte en langere termijn na 2022. De gemeente Leeuwarden zal zich actief gaan inzetten (zowel ambtelijk als bestuurlijk) samen met de provincie Fryslân en het Wetterskip voor het gebiedsproces in het Grouster Leechlân.

4. Het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden in het gebiedstype 'Veenweide' ontnemt de betrokken agrariërs het perspectief op de ontwikkeling van het bedrijf. Om als bedrijf, in een markt met flinterdunne marges, mee te kunnen blijven doen, is kostenefficiëntie een must voor het voortbestaan. Alleen door ontwikkeling van de bedrijven, kunnen kosten (verder) worden beteugeld. Het beperken van de mogelijkheden, maakt het 'bijblijven' in de markt onmogelijk.

Agrarische bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' worden feitelijk gesaneerd, zonder dat er compensatie is, hetgeen een kwalijke zaak is.

Reactie:

Hiervoor verwijzen wij naar het antwoord zoals genoemd onder punt 2 van deze zienswijze.

5. Door het voorgaande punt, beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden, daalt de waarde van het betreffende agrarische bedrijf (inclusief de grond). Financiering van bedrijven is gebaseerd op continuïteit, deze is in het geding door de beperkingen in het gebiedstype 'Veenweide'. Als er geen financieringsmogelijkheden zijn (of onder slechtere voorwaarden) is er geen perspectief om uit te breiden, te moderniseren. Het bedrijf wordt daardoor ook onverkoopbaar (er staan enkele bedrijven te koop waarvoor dit geldt, leegstand en verloedering dreigt). Er ontstaat een groot verschil tussen agrarische bedrijven in het gebied 'Veenweide' en het gebied 'Agrarisch', een verslechtering van de concurrentiepositie. Boeren in het gebiedstype 'Agrarisch' zullen betere financieringsmogelijkheden hebben waardoor de vrees bestaat dat agrarische gronden in het gebiedstype 'Veenweide' liggen, gekocht zullen worden door boeren uit het gebiedstype 'Agrarisch'. Dit terwijl het verdienmodel van boeren toch al onder druk staat.

Reactie:

De vraag is of door het benoemen van het gebiedstype 'Veenweide' de waarde van de agrarische bedrijven daalt en de financieringsmogelijkheden verslechteren. Zoals eerder gesteld zitten deze bedrijven niet op slot maar is er nog steeds aanzienlijke ontwikkelruimte beschikbaar, en wordt een afwijking tot 2 hectare (onder voorwaarden) toegevoegd.

6. Het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' is niet in overeenstemming met het beleid dat provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en de Friese veenweidegemeenten hebben neergelegd in het (ontwerp) Veenweideprogramma 2021-2030 'Foarút met de Fryske Feangreiden'. Hierin staat onder andere: *"De landbouw is een cruciale schakel in het realiseren van de opgaven. De boeren in het veenweidegebied beheren bijna tweederde van het landschap. Zonder een vitale landbouw met een goed en houdbaar verdienmodel redden we het niet."*

Reactie:

Zoals eerder toegelicht (reactie op LTO onder 23) worden de ontwikkelmogelijkheden niet beperkt. Gemeente Leeuwarden staat dan ook achter het vermelde standpunt dat de landbouw belangrijk is voor dit gebied.

7. Agrariër ervaren geen verschillen tussen het gebiedstype 'Veenweide' en het gebiedstype 'Agrarisch', het is de gemeente die in hokjes denkt en de agrariërs indeelt. De agrariërs ervaren geen bodemdaling. De bodem bestaat voor een groot deel uit klei. Te kennen wordt gegeven dat men dezelfde mogelijkheden wil als in het gebiedstype 'Agrarisch'. Het veenweidegebied wordt weggezet alsof het een probleemgebied zou zijn.

Reactie:

Het is niet de bedoeling het veenweidegebied weg te zetten als probleemgebied. Het is juist ook een gebied met kansen, denk bijvoorbeeld aan recreatie (al dan niet in combinatie met een agrarisch bedrijf). Aan de andere kant kunnen we de ogen ook niet sluiten voor de zaken die er spelen met betrekking tot veenweide. De provincie is samen met Wetterskip en gemeente ook actief in het gebied in het kader van de veenweideopgave.

Het is goed om te horen dat indiener geen bodemdaling ervaart. Met betrekking tot de gronden die in meer of mindere mate een kleilaag op het veen hebben, wordt verwezen naar de reactie onder Ad 3).

8. In het PRE-OP wordt gesproken over omschakeling naar extensieve landbouw. De boeren in het Leechlân gebruiken de grond al extensief, sommigen biologisch. Het gebruik van de gronden in het Leechlân is dus absoluut niet intensief, zoals de gemeente meerdere malen noemde. Gemeente Leeuwarden is kennelijk niet op de hoogte van de aard van de aanwezige bedrijven.

Reactie:

Het is bekend dat er geen intensieve veehouderijbedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' aanwezig zijn, zoals bedoeld in de begripsbepalingen van de geldende gemeentelijke bestemmingsplannen en provinciale verordening. De termen zijn wellicht niet juist overgekomen. Bedoeld is te zeggen dat wellicht omschakeling naar bijvoorbeeld biologische landbouw een optie zou kunnen zijn. Op grond van de gemeentelijke bestemmingsplannen, de provinciale verordening Romte en de ontwerp Omgevingsvergunning Fryslân zijn intensieve (niet grondgebonden) agrarische bedrijven niet toegestaan, met uitzondering van de bestaande bedrijven. Ter toelichting volgen hier de begrippen, met een verwijzing naar het beleidsstuk waar het begrip uit komt.

grondgebonden agrarische bedrijfsvoering:

een agrarische bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf, op de wijze van een melkrundveehouderijbedrijf, een schapenhouderijbedrijf, een akkerbouwbedrijf, een vollegronds tuinbouwbedrijf en naar de aard daarmee gelijk te stellen agrarische bedrijven. (bestemmingsplan)

intensief veehouderijbedrijf:

een agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering in de vorm van het houden van dieren, zoals rundveemesterij (exclusief vetweiderij), varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, of pelsdierhouderij of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen. (bestemmingsplan)

grondgebonden agrarisch bedrijf:

agrarisch bedrijf waarbij het gebruik van agrarische gronden in de omgeving van het bedrijf noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf, in de vorm van akkerbouw, vollegronds-tuinbouw, fruitteelt en boomteelt, grondgebonden veehouderij, en naar de aard daarmee vergelijkbare bedrijven. (verordening Romte Fryslân)

grondgebonden veehouderij:

een veehouderij waarbij voldoende grond in de omgeving van het bedrijf aanwezig is om overwegend te voorzien in de mestafzet en het benodigde ruwvoer van de veehouderij, inclusief een neventak niet-grondgebonden veehouderij die wat betreft aard en schaal ondergeschikt is aan de grondgebonden bedrijfsvoering. (verordening Romte Fryslân)

niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij):

agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals varkens-, pluimvee-, pelsdier-, of vleeskalverhouderij, rundveemesterij, niet grondgebonden geiten-, schapenhouderij, of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen, met uitzondering van grondgebonden veehouderijen. (verordening Romte Fryslân)

9. De regel die bepaalt dat het aantal dieren niet mag toenemen, hoeft niet in het omgevingsplan opgenomen te worden. Dieren aantallen worden al gereguleerd door andere wet- en regelgeving. Denk hierbij aan het fosfaat- en mestquotum. Als een agrariër meer vee wil houden, moet hij al aan strenge regels (natuurwetgeving) voldoen.

Reactie:

Het is niet de bedoeling om in het omgevingsplan de dieren aantallen te reguleren. Hiervoor zijn inderdaad andere wetten en regels van toepassing, bijvoorbeeld via eisen aan ammoniakuitstoot, geur of grondgebondenheid.

10. Diverse insprekers geven aan dat de grondsoort niet zorgt voor bodemdaling. Het kleipakket is daarvoor voldoende dik. Er vindt door aanwezigheid van het kleipakket geen oxidatie plaats. Als er sprake is van bodemdaling, wordt deze veroorzaakt door 6 boorlocaties die naar gas boren onder dit gebied.

Reactie:

In het veenweidegebied vindt bodemdaling plaats door oxidatie van het veen, de grondsoort speelt daarbij een grote rol. De jaarlijkse bodemdaling in het Leeuwarder veenweidegebied zonder kleidek is gemiddeld 8 mm/jaar (30 tot 50 cm gedurende 50 jaar). Daarbij geldt dat de snelheid van bodemdaling door oxidatie afneemt als het kleidek op het veen dikker wordt. Vanaf een deklaagdikte van 1 m klei wordt oxidatie grotendeels voorkomen indien de grondwaterstand zich in de kleilaag bevindt en het veen voldoende nat blijft. De bodemdaling in dit gebied door gaswinning is veel kleiner dan die door veenoxidatie en niet de hoofdoorzaak van de maaiveldddaling. De bodemdaling door gaswinning bedraagt op dit moment ongeveer 5 cm, dit is het gevolg van 40 tot 50 jaar gaswinning, en neemt in de toekomst nog toe met 1 cm tot een definitieve bodemdaling van 6 cm.

11. Eén van de agrariërs vraagt zich af hoe verleende vergunningen worden overgenomen in het omgevingsplan. Indiener heeft een vergunning voor het realiseren van een camping, een waterpartij, de bouw van 20 recreatiewoningen, 2 schiphuizen en een pontgebouw. Deze vrijstelling dateert van 24 december 2008.

Reactie:

De feitelijk aanwezige en vergunde situatie mag worden voortgezet. Een verleende vergunning geeft rechten en mag worden gebruikt, ook al wordt die functie niet specifiek overgenomen voor deze locatie in het omgevingsplan.

De afweging om bepaalde ontwikkelingen al dan niet toe te staan, kan in de loop van de tijd wijzigen bijvoorbeeld door gewijzigde wet- en regelgeving, provinciaal of gemeentelijk beleid. Om die reden geeft de huidige wetgeving, Wabo, in artikel 2.33 lid 2 onder a de mogelijkheid om ongebruikte vergunningen in te trekken.

De volgende ingebrachte punten komen overeen met de punten die LTO ook heeft ingebracht. Kortheidshalve wordt verwezen naar de reactie onder het betreffende punt.

12. Zie punt 3 LTO.

13. Zie punt 5 LTO met daarbij de aanvulling dat de grond te duur is voor houtteelt.

Reactie:

Zie hiervoor de beantwoording van de reactie van LTO onder punt 5. De aanvulling dat de grond te duur is voor houtteelt, nemen we voor kennisgeving aan.

14. Zie punt 8 LTO.

15. Zie punt 10 LTO met als toevoeging dat het belang van de boeren o.a. zit in loslopende honden en het verspreiden van ziekten door uitwerpselen en zwerfafval in het grasland.

Reactie:

Zie hiervoor de beantwoording onder punt 10 van de reactie van LTO. De motivering dat het belang van de boeren zit in loslopende honden en het verspreiden van ziekten door uitwerpselen en zwerfafval in het grasland, wordt voor kennisgeving aangenomen.

16. Zie punt 12 LTO met als aanvulling dat 1 hectare te klein is. Zelfs onder de voormalige gemeente Idaerderadeel was er sprake van een bouwblok van 2 hectare (bij recht).

Reactie:

Zie hiervoor de beantwoording onder punt 12 van de reactie van LTO. Dat onder de voormalige gemeente Idaerderadeel er sprake van een bouwblok van 2 hectare (bij recht) betreft geen geldend recht meer. Voor dat gebied geldt nu het bestemmingsplan Buitengebied uit 2008 van voormalige gemeente Boarnsterhim, waarbinnen een maximum 'bouwblok' van 1 hectare geldt (bij recht).

17. Zie punt 16 LTO met aanvulling dat de agrarische bedrijven geen negatieve gevolgen hebben op de Natura-2000 gebieden. Bovendien hebben (en benutten) de agrariërs de mogelijkheid van extern salderen waarbij er bij iedere transactie 30% wordt afgeroomd. Hierdoor neemt in dit gebied de ammoniakemissie af en komt dit ten gunste van het Natura-2000 gebied. Verzocht wordt om alle regels die er toe dienen het Natura-2000 gebied te beschermen, te schrappen. Deze maatregelen zijn buiten proportie en overbodig.

Reactie:

Zie hiervoor de beantwoording onder punt 16 en 17 van de reactie van LTO.

18. Zie punt 17 LTO met de toevoeging dat uitbreiding van stallen in het kader van dierenwelzijn ook niet mogelijk zal zijn.

Reactie:

Zie hiervoor punt 17 van de reactie van LTO. Met betrekking tot uitbreiding van stallen (al dan niet in het kader van dierenwelzijn) wordt verwezen naar het antwoord op punt 12 van de reactie van LTO.

Inspraakreacties 10 instanties

Inspraakreactie De Friese Voedselbeweging

De Friese Voedselbeweging heeft belang bij ruimte voor nieuwe initiatieven (gezonde voedselproductie, gezonde bodems, sociale cohesie, biodiversiteit, waterkwaliteit, waterberging). De Friese Voedselbeweging geeft aan graag betrokken te worden bij het verdere proces en uitwerking.

Reactie:

De Omgevingswet gaat bij initiatieven uit van het principe “ja, mits”. Dit proberen wij te vertalen in het omgevingsplan. U geeft aan belang te hebben bij ruimte voor nieuwe initiatieven. Hiervoor geldt dan ook het principe “ja, mits”. De “mits” heeft betrekking op bijvoorbeeld of er geen hinder ontstaat voor omliggende bewoners of bedrijven, of er draagvlak is in de omgeving, of er aan milieueisen wordt voldaan.

Met betrekking tot het verdere proces kunnen wij aangeven dat wij u op de hoogte houden van het proces rondom de besluitvorming op de inspraakreacties. Het streven is in de eerste helft van 2022 het ontwerp omgevingsplan buitengebied Zuid ter visie te leggen. Ook in dat kader kan dan worden gereageerd op de nadere uitwerking van de diverse onderwerpen.

Inspraakreactie Verhagen Groep - Rentmeesterij & Adviesbureau onroerende zaken

De begrenzing van het PRE-OP aan de kant van Wergea is niet geheel duidelijk. Het lijkt of een strook grondgebied in het PRE-OP en in bestemmingsplan Wergea valt. Inspreker verzoekt de overlap te verwijderen.

Reactie:

Het PRE-OP is een voorstel. Dit geldt ook voor de begrenzing. De begrenzing zal nog nader worden bekeken en indien nodig aangepast worden.

Inspraakreactie Stichting It Grienedykster Gea

De Stichting beschrijft onder het kopje ‘algemene zienswijzen’ een aantal standpunten, zonder te verwijzen naar hoe dit betrekking heeft op het PRE-OP. Wij hebben hier kennis van genomen maar zullen hier niet inhoudelijk op reageren. Daarnaast zijn de volgende punten ingebracht.

1. Op basis van de negatieve maatschappelijke bijdrage van de gangbare melkveehouderij is er geen reden om ontwikkelruimte vrij te maken voor deze activiteit. Globaal aangegeven is het maatschappelijke resultaat per boer in onze gemeente minimaal € 80.000,- per jaar negatief.

Reactie:

De door inspreker genoemde “gangbare melkveehouderij” heeft bestaande bouwrechten en bestaande ontwikkelruimte. Deze ontwikkelruimte blijft behouden voor de agrariërs ondanks dat inspreker van mening is dat de gangbare melkveehouderij een negatieve maatschappelijk resultaat zou hebben.

2. Landbouwmethodes die leunen op fossiele energie, fossiele mineralen en niet duurzame methodes toepassen zouden geen ruimte behoren te krijgen in een omgevingsplan. Hiermee wordt o.a. bedoeld op krachtvoer dat is geproduceerd en verbouwd met kunstmest. Ook aan niet duurzame bedrijfsactiviteiten en bedrijfspvormen zou geen ruimte geboden moeten worden in het omgevingsplan.

Reactie:

Het omgevingsplan is niet het instrument om het gebruik van fossiele brandstof, het gebruik van krachtvoer en dergelijke te verbieden.

3. Inspreker verzoekt in het omgevingsplan uitsluitend ontwikkelruimte te bieden aan bedrijfsvoeringen op basis van een korte koolstof-kringloop en 1 koe per hectare.

Reactie:

Het omgevingsplan is niet het instrument om eisen te stellen aan de bedrijfsvoering van de agrarische bedrijven inzake onder andere de korte koolstof-kringloop en 1 koe per hectare. Voor de reactie op het reguleren van dieren aantallen wordt verwezen naar de reactie op punt 23 van LTO.

4. Het omgevingsplan zou slechts ontwikkelruimte moeten bieden aan bedrijfsvoeringen op basis van hoog waterpeil en zonder grondbewerking, om CO2 uitstoot te beperken.

Reactie:

Zie het antwoord zoals omschreven onder punt 3.

5. Het omgevingsplan zou slechts ontwikkelruimte moeten bieden aan bedrijfsvoeringen die het organische stofgehalte in de bodem niet verder verminderen en bij voorkeur herstellen.

Reactie:

Zie het antwoord zoals omschreven onder punt 3.

6. Het omgevingsplan zou slechts (ontwikkel)ruimte moeten geven aan bedrijfsvoeringen die het bodemleven niet verstoren en bij voorkeur zo goed mogelijk herstellen.

Reactie:

Zie het antwoord zoals omschreven onder punt 3.

7. In het omgevingsplan zouden alleen bedrijven, die werkwijzen toepassen die de biodiversiteit versterken/herstellen, ontwikkelruimte moeten krijgen.

Reactie:

De bestaande agrarische bedrijven hebben bestaande ontwikkelruimte. Deze ontwikkelruimte blijft behouden voor deze agrariërs. Hier zullen geen voorwaarden aan gekoppeld worden wat betreft werkwijzen die de biodiversiteit versterken/herstellen.

8. In het omgevingsplan zou slechts ontwikkelruimte gegeven moeten worden aan bedrijven die afscheid nemen van drijfmest en overgaan op volledige beweiding en dien ten gevolge de bijpassende schaal grootte hebben.

Reactie:

De bestaande agrarische bedrijven hebben bestaande ontwikkelruimte. Deze ontwikkelruimte blijft behouden voor deze agrariërs. Hier zullen geen voorwaarden aan gekoppeld worden wat betreft het afscheid nemen van drijfmest en overgaan op volledige beweiding.

9. Het omgevingsplan zou ontwikkelruimte moeten bieden aan de agrarisch ondernemer om de marktpositie te verbeteren door over te gaan op een gemengd bedrijf, verwerking en vermarkting (verkoop eigen producten). Dit omvat ook horeca-activiteiten om klantinteractie op basis van beleving en waarde te faciliteren. Deze wijziging in bedrijfsvoering heeft alleen zin wanneer de 'waarde-propositie' van de agrarisch ondernemer ook positief is, wanneer de bedrijfsvoering een positieve maatschappelijke kosten-baten uitkomst heeft.

Reactie:

Het ontwikkelkader biedt ontwikkelruimte voor de agrarische bedrijven in het uitoefenen van het agrarisch bedrijf. Het voortbrengen van gewassen valt daar ook onder, in die zin is een gemengd bedrijf op dit moment al mogelijk. Andere activiteiten ondergeschikt aan agrarisch zijn toegestaan mits is aangetoond dat anderen niet worden belemmerd in hun bedrijfsvoering en de activiteit niet in strijd is met de ambities van het betreffende gebiedstype. Een voorbeeld hiervan is een kleinschalig kampeerterrein met max 25 plekken. Hierbij is ook ondergeschikte horeca mogelijk.

10. Het omgevingsplan zou ontwikkelruimte moeten bieden om agrarische bedrijven te splitsen in meerdere kleine agrarische bedrijven om overname en bedrijfsopvolging te faciliteren. Ook zou er ruimte moeten zijn voor het opstarten van nieuwe kleinschalige agrarische bedrijven.

Reactie:

Het omgevingsplan biedt "bij recht" geen mogelijkheden voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven, al dan niet ontstaan door het splitsen van bestaande agrarische bedrijven. Dit betreft een grote ruimtelijke ingreep waarvan de wenselijkheid en mogelijkheden per geval beoordeeld moeten worden. Een aanvraag hiervoor zal een apart proces en procedure moeten doorlopen waarbij ook participatie aan de orde zal zijn.

11. Inspreker stelt voor nog meer gebiedstypen 'Agrarisch' te introduceren, zoals 'Agrarisch-Gangbaar', 'Agrarisch-Circulair', 'Agrarisch-Ecologisch', 'Agrarisch - Toekomstgericht'.

Reactie:

Voor de naamgeving van de gebiedstypes wordt zo veel als mogelijk aangesloten bij de landelijk toegepaste naamgevingen. Daarnaast is het niet de bedoeling de gebiedstypes te "versnipperen". Als er sprake is van veel kleine gebiedstypes met eigen regels, zijn deze functies niet uitwisselbaar en is de flexibiliteit van het plan beperkt. Dat wordt niet wenselijk geacht.

12. Vernieuwende bedrijven en nieuwe ondernemers zouden op kleine schaal agrarische bedrijven moeten kunnen starten. De gebiedstypen 'Wonen', 'Wonen met hobbyvee' en 'Woonboerderij' zouden hier mogelijkheden voor moeten bieden.

Reactie:

Met betrekking tot nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt verwezen naar het antwoord onder punt 10. Bij de woonfunctie is het hobbymatig houden van enkele dieren toegestaan, mits de situatie zich daarvoor leent. Hiervoor is het niet nodig nieuwe gebiedstypen toe te voegen.

13. Het buitengebied bij Jirnsom zou ook onder het gebiedstype 'Veenweide' moeten vallen omdat dit dezelfde problematiek kent.

Reactie:

De begrenzing voor het gebiedstype 'Veenweide' zal opnieuw bekeken worden aan de hand van de samenstelling van de bodem en aan de hand van de begrenzing die de provincie hanteert in hun veenweideprogramma.

14. Het omgevingsplan zou ook rekening moeten houden met het Natura-2000 gebied ‘Sneekermeergebied’ aangezien dit gebied op circa 30 meter van het plangebied ligt.

Reactie:

Het Natura-2000 gebied “Sneekermeergebied” ligt inderdaad in de nabijheid van het plangebied van dit omgevingsplan. In geval van ontwikkelingen zal er rekening gehouden moeten worden met de wet- en regelgeving die daar betrekking op heeft. In het kader van de Omgevings Effect Rapportage (OER) zal ook onderzoek worden gedaan naar de Natura-2000 gebieden. Dit zal onderdeel uit gaan maken van het ontwerp omgevingsplan.

15. In het kader van het omgevingsplan zou een soort grondbank / herontwikkelingsmaatschappij opgezet kunnen worden. Dit zou het proces bespoedigen van bedrijfsverplaatsingen, omvorming van werkwijze / activiteiten, ontwikkelruimte, recreatieve voorzieningen etc.

Reactie:

Het omgevingsplan kent functies toe aan gebieden en stelt regels met betrekking tot onder andere het bouwen en gebruik van de gronden. Een omgevingsplan kan geen grondbank bevatten. Het ligt eerder in de lijn dat een dergelijk initiatief opgepakt wordt in de veenweide werkgroep die geleid wordt door de provincie.

Inspraakreactie burgerinitiatief Bijen Flinter Lint & Ecologisch Berm Beheer

Het burgerinitiatief Bijen Flinter Lint & Ecologisch Berm Beheer heeft belang bij een goed omgevingsplan voor biodiversiteit, herstel hiervan met ruimte voor nieuwe initiatieven gericht op gezonde bodems en ecologisch beheerde bermen die bijdragen aan onze gezondheid, leefbaarheid, sociale cohesie, biodiversiteit, waterkwaliteit, waterberging en klimaat. Het burgerinitiatief Bijen Flinter Lint & Ecologisch Berm Beheer geeft aan graag betrokken te worden bij het verdere proces en uitwerking.

Reactie:

De Omgevingswet gaat bij initiatieven uit van het principe “ja, mits”. Dit proberen wij te vertalen in het omgevingsplan. U geeft aan belang te hebben bij ruimte voor nieuwe initiatieven. Voor nieuwe initiatieven geldt dan ook het principe “ja, mits”. De “mits” heeft betrekking op bijvoorbeeld of er hinder ontstaat voor omliggende bewoners of bedrijven, of er draagvlak is in de omgeving, of aan milieueisen wordt voldaan. Met betrekking tot het verdere proces kunnen wij aangeven dat wij u op de hoogte houden van het proces rondom de besluitvorming op de inspraakreacties. Het streven is in de eerste helft van 2022 het ontwerp omgevingsplan buitengebied Zuid ter visie te leggen. Ook in dat kader kan dan worden gereageerd op de nadere uitwerking van de diverse onderwerpen.

Inspraakreactie Frijlân

De bewoners en werkers op Frijlân zijn tevens ontwikkelaars en gebruikers van Oerfloed en onderdeel van de Stichting Permacultuur Friesland (zie ook de volgende inspraakreactie). Frijlân geeft aan graag op de hoogte te worden gehouden en graag mee te denken in het verdere proces met betrekking tot het omgevingsplan. Het valt inspreker op dat onderwerpen gesegregeerd worden behandeld in het omgevingsplan in plaats van geïntegreerd. Biodiversiteit en natuurontwikkeling staan apart vermeld van agrarische activiteiten. Frijlân merkt op dat deze zaken gecombineerd kunnen worden. Om die reden verzoekt Frijlân permacultuur mee te nemen als ontwerpsysteem voor de aanpak van omgevingsplannen.

Reactie:

In het omgevingsplan gaat het om toedeling van functies aan gebieden. De functies (activiteiten) kunnen gemengd van aard zijn, zoals u aangeeft. Als de functie “agrarisch” is, kan de agrariër dat invullen op een manier die aansluit bij de uitgangspunten van permacultuur. Het omgevingsplan sluit dit niet uit.

Met betrekking tot het verdere proces kunnen wij aangeven dat wij u op de hoogte houden van het proces rondom de besluitvorming op de inspraakreacties. Het streven is in de eerste helft van 2022 het ontwerp omgevingsplan buitengebied Zuid ter visie te leggen. Ook in dat kader kan dan worden gereageerd op de nadere uitwerking van de diverse onderwerpen.

Inspraakreactie Stichting Permacultuur Friesland (SPF)

SPF vindt het belangrijk dat in het omgevingsplan voldoende ruimte wordt geboden om de toepassing van permacultuur in brede zin mogelijk te maken. SPF wil graag op de hoogte worden gehouden van het vervolgproces en SPF levert graag input voor het vervolg.

Reactie:

In het omgevingsplan gaat het om toedeling van functies aan gebieden. Permacultuur betreft een manier van omgaan met de gronden. Als de functie “agrarisch” is, kan de agrariër dat invullen op een manier die aansluit bij de uitgangspunten van permacultuur. Het omgevingsplan sluit dit niet uit.

Met betrekking tot het verdere proces kunnen wij aangeven dat wij u op de hoogte houden van het proces rondom de besluitvorming op de inspraakreacties. Het streven is in de eerste helft van 2022 het ontwerp omgevingsplan buitengebied Zuid ter visie te leggen. Ook in dat kader kan dan worden gereageerd op de nadere uitwerking van de diverse onderwerpen.

Inspraakreactie Friezen voor Frisse Lucht

1. In het PRE-OP wordt gesteld dat bij het opstellen van de regels zo goed mogelijk rekening gehouden zal worden met positieve effecten op onze gezondheid. Om dit te bewerkstelligen zal in de regels een verbod op zowel kleine als grote biomassacentrales opgenomen dienen te worden.

Reactie:

Biomassacentrales worden niet toegestaan binnen de gebiedstypes ‘Agrarisch’, ‘Veenweide’, ‘Natuur’ en ‘Dorp’.

2. Ook zal het stoken van hout als particuliere verwarmingsbron, ten minste binnen woonkernen, verboden moeten worden. Bij het verbranden van houtachtige producten zijn de vrijkomende stoffen, met name roet, kankerverwekkende PAK's, fijnstof en ultrafijnstof, zeer schadelijk voor de gezondheid. Fijnstof veroorzaakt longaandoeningen, hart- en vaatziekten. Mensen met astma, COPD en Covid19 hebben hier heel veel last van. In het stookseizoen worden in woonkernen dagelijks de normen van het WHO voor de uitstoot van fijnstof overschreden.

Reactie:

In de gemeenteraad heeft in een eerder stadium, los van het omgevingsplan, al een discussie plaatsgevonden over particuliere hout stook. Destijds was er in de gemeenteraad geen draagvlak voor een algeheel verbod op hout stook. Er zullen voornamelijk geen regels opgenomen worden in het PRE-OP. Als hier landelijke regelgeving voor komt, wordt hier bij aangesloten.

3. In het kader van het punt ‘duurzaamheid’ wordt opgemerkt dat het verstoken van hout geen onderdeel hoort te zijn van de Leeuwarder Energieagenda. De vrijkomende CO2 veroorzaakt een toename in de atmosfeer, terwijl dat juist niet de bedoeling is. Bij het verstoken van hout, zowel op woningniveau alsook in biomassacentrales, komt tweemaal zoveel CO2 vrij als bij het verbranden van gas.

Reactie:

De discussie over of verstoken van hout wel of niet duurzaam is, is bij de gemeente bekend en wij herkennen dit dilemma. In de Leeuwarder Energieagenda is wel rekening gehouden met een (zeer) kleine inzet van hout en dit valt onder de categorie ‘droge biomassa’. Droge biomassa gaat ook naar andere doeleinden dan voor het opwekken van energie. Het is ook onze verwachting dat op de lange termijn de inzet voor energie beperkt zal blijven (minder dan 1% van alle energiebronnen).

4. In het kader van het punt 'luchtkwaliteit' wordt opgemerkt dat bij het verbranden van hout behalve fijnstof ook het nog gevaarlijker ultrafijnstof vrijkomt. Vooral dit laatste dringt diep binnen in de longen van omwonenden. In een omgevingsplan dienen installaties, zowel particuliere houtkachels als biomassacentrales, expliciet te worden uitgesloten.

Reactie:

Zie voor dit punt de beantwoording onder 1 en 2.

Inspraakreactie Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV)

1. NMV ondersteunt de door LTO ingebrachte reactie.

Reactie:

Zie hiervoor de beantwoording van de reactie van LTO.

2. Met het verbod op groei wordt het boerenbedrijf een sterfhuisconstructie. Bedrijven worden onverkoopbaar. Dit zorgt voor grote persoonlijke problemen bij de oudere boeren. Financiering wordt lastiger waardoor ook investeringen in bijvoorbeeld milieumaatregelen onmogelijk worden.

Reactie:

Er is geen sprake van het teniet doen van alle ontwikkelruimte van de agrarische bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide'. Eén en ander is onder andere uitgelegd in de raadsessie van 24 maart 2021 waarbij is toegelicht hoeveel bebouwing er nu gemiddeld staat en hoeveel bebouwing maximaal toegestaan is. Uit de analyse blijkt dat alle agrarische bedrijven in het gebiedstype 'Veenweide' nog voldoende ontwikkelruimte hebben.

De vraag is of door het benoemen van het gebiedstype 'Veenweide' de waarde van de agrarische bedrijven daalt en de verkoop- en financieringsmogelijkheden verslechteren. Zoals eerder gesteld zitten deze bedrijven niet op slot maar is er nog steeds aanzienlijke ontwikkelruimte beschikbaar. Los van bovenstaande zal de regeling in het ontwerp omgevingsplan worden aangepast is die zin dat voor zowel het gebiedstype 'Veenweide' als voor het gebiedstype 'Agrarisch' onder voorwaarden en na afwijking ten hoogste 2 ha mogelijk is. Zie hiervoor de beantwoording onder punt 12 van de inspraakreactie van LTO.

3. De landbouwsector is crisis-bestendig. Om die reden is NMV verbaasd over het ingenomen standpunt. NMV vindt het belangrijk om de agrarische bedrijven in stand te houden.

Reactie:

Het omgevingsplan staat het in stand houden van de agrarische bedrijven niet in de weg. Hiervoor verwijzen wij u ook naar het gestelde onder punt 2.

Inspraakreactie Hûs en Hiem

1. De doelstellingen van de Omgevingswet worden in het PRE-OP onvolledig en daarmee onjuist beschreven. Elke verwijzing naar het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit ontbreekt, terwijl dit wel een belangrijke doelstelling van de Omgevingswet is en de basis vormt voor het beschermen van de kwaliteiten van het landschap, de dorpen en de steden. Door dit aspect als besluitpunt 21 door te schuiven naar een volgend stadium, wordt bij de start al de kans gemist op een integrale aanpak.

Reactie:

In paragraaf 1.1 van het PRE-OP zijn de belangrijkste doelstellingen van de Omgevingswet aangegeven. Dat ruimtelijke kwaliteit als besluitpunt 21 staat benoemd doet zeker niet af aan het belang van dit onderwerp. De volgorde van de besluitpunten hangt samen met de volgorde van behandeling in de diverse hoofdstukken. Onder punt 2 gaan we nader in op het proces ten aanzien van welstand/ruimtelijke kwaliteit in relatie tot het omgevingsplan.

2. In het PRE-OP ontbreekt een open en transparant afwegingsproces. Veel ontwikkelingen, waarvoor nu nog een procedure nodig is, worden straks zondermeer mogelijk. Hier ontstaat een hiaat in het proces waarbij niet alle belangen goed afgewogen kunnen worden. In het PRE-OP wordt nauwelijks aandacht besteed aan een open en transparant afwegingsproces waarbij participatie een duidelijke invulling zou moeten krijgen.

Reactie:

Dit punt gaat over twee zaken. Ten eerste het vergunningvrij maken van een aantal ontwikkelingen. De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen en loslaten. Daar waar kan, kunnen regels losgelaten worden. Als een regel losgelaten wordt, zijn de gevolgen hiervan van te voren afgewogen. De afweging vindt dan niet meer plaats op het moment van de voorgenomen ontwikkeling. Het PRE-OP bevat daarnaast in diverse gevallen een eis voor een “welstandsvergunning”. Daarnaast is er voor grotere ontwikkelingen nog steeds een vergunning nodig met daarbij ook een toets op de ruimtelijke kwaliteit. Ten tweede wordt aangegeven dat er nog geen aandacht is voor een open en transparant afwegingsproces en participatie. Aangezien de Omgevingswet en het daaruit voortvloeiende omgevingsplan zo veel verschillende onderwerpen kent die hierin een plek moeten krijgen is er bewust voor gekozen het proces te “knippen”. Daaruit is het PRE-OP voortgekomen. Dit jaar wordt nader onderzocht hoe de gemeente in het vervolg met welstand (in het algemeen) wil omgaan. Dit kent dus een zelfstandig proces wat met de nodige zorgvuldigheid op dit moment wordt voorbereid. De uitkomsten hiervan zullen hierna worden verwerkt in het ontwerp omgevingsplan.

3. Hûs en Hiem adviseert bij het opstellen van het omgevingsplan niet uit te gaan van ‘hoe kunnen we zo veel mogelijk regels schrappen’. Hûs en Hiem adviseert een integraal omgevingsplan op te stellen gebaseerd op de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.

Reactie:

Uitgangspunt voor het opstellen van dit omgevingsplan is niet hoe schrappen we zo veel mogelijk regels. Wel wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of we regels kunnen schrappen, in welke situatie wel en in welke situatie niet. Het PRE-OP bevat hiervoor een voorstel. Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad om aan te geven of men met de voorstellen akkoord wil gaan of dat er aanpassingen nodig zijn. De uiteindelijke uitwerking zal hierna plaatsvinden in het ontwerp omgevingsplan.

4. De term ‘welstandsvergunning’ wordt geïntroduceerd in het PRE-OP. Dit is een niet bestaande term en is ook niet gebaseerd op bestaande of nieuwe wetgeving. De term roept verwarring op. Hûs en Hiem adviseert de term te schrappen en beleidsregels op te stellen voor de plaatsing en het uiterlijk voor bouwwerken. Deze beleidsregels kunnen worden opgenomen in het omgevingsplan.

Reactie:

De term “welstandsvergunning” is bewust tussen aanhalingstekens geplaatst omdat op dit moment nog niet duidelijk is hoe we in de toekomst om willen gaan met welstand. Zie hiervoor ook de reactie onder punt 2.

5. In het PRE-OP worden keuzes gemaakt die van grote invloed kunnen zijn op de toekomstige ontwikkelingen van het landschap en de omgeving. Er is geen analyse van mogelijke negatieve gevolgen van de geboden vrijheden. Scenario’s zouden gevisualiseerd kunnen worden. Hûs en Hiem adviseert de kwaliteiten van de omgeving goed inzichtelijk te maken en de mogelijke consequenties van het ‘loslaten’ beter inzichtelijk te maken.

Reactie:

In de bijeenkomsten met de gemeenteraad over het PRE-OP zijn aansprekende voorbeelden gegeven van wat de uitwerking kan zijn van de voorgestelde regels.

6. Hûs en Hiem biedt aan constructief mee te denken en te werken aan de vernieuwing van het beleid en aan het optimaliseren van processen voor de borging van een goede omgevingskwaliteit.

Reactie:

Wij waarderen het aanbod van Hûs en Hiem om samen naar bepaalde deelonderwerpen van het omgevingsplan te kijken. In de toekomst zullen we hier graag gebruik van maken.

Inspraakreactie Kening

Kening is een burgerbeweging die zich inzet voor biodiversiteit in het landschap. Kening heeft belang bij ruimte voor nieuwe initiatieven gericht op het behoud en herstel van biodiversiteit. Kening geeft aan graag betrokken te worden bij het verdere proces en uitwerking.

Reactie:

De Omgevingswet gaat bij initiatieven uit van het principe “ja, mits”. Dit proberen wij te vertalen in het omgevingsplan. U geeft aan belang te hebben bij ruimte voor nieuwe initiatieven. Voor nieuwe initiatieven geldt dan ook het principe “ja, mits”. De “mits” heeft betrekking op bijvoorbeeld of er hinder ontstaat voor omliggende bewoners of bedrijven, of er draagvlak is in de omgeving, of aan milieueisen wordt voldaan.

Met betrekking tot het verdere proces kunnen wij aangeven dat wij u op de hoogte houden van het proces rondom de besluitvorming op de inspraakreacties. Het streven is in de eerste helft van 2022 het ontwerp omgevingsplan buitengebied Zuid ter visie te leggen. Ook in dat kader kan dan worden gereageerd op de nadere uitwerking van de diverse onderwerpen.

Inspraakreacties bewoners, grondeigenaren, soms ook verbonden aan instanties als de vogelwacht of plaatselijk belang (maar niet formeel namens hen gereageerd)

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 33)

1. Indiener geeft aan dat met het voorgestelde PRE-OP geen boeren overblijven. En zonder boeren zijn er ook geen weidevogels.

Reactie:

Voor een reactie wordt verwezen naar de antwoorden die zijn gegeven onder het kopje “LTO” en het kopje “34 agrariërs per onderwerp/thema”.

2. Indiener geeft aan gronden in de verkoop te hebben in het gebiedstype ‘Veenweide’. Door deze naam aan het gebied te geven is de grond direct minder waard geworden.

Reactie:

Voor een reactie wordt verwezen naar de antwoorden die zijn gegeven onder het kopje “LTO” en het kopje “34 agrariërs per onderwerp/thema”.

3. Indiener stelt voor om te stoppen met dit omgevingsplan en met een nieuwe manier van werken met de inwoners van het gebied tot een beter plan te komen.

Reactie:

Het PRE-OP is tot stand gekomen na een lange periode van dialogosessies en onderzoek. Het PRE-OP is een nieuw instrument met voorstellen, dus nog geen concrete regels. Juist bedoeld om een aantal onderwerpen scherp neer te zetten en daar met elkaar het gesprek over te voeren aan de voorkant. Gemeente Leeuwarden spant zich daarnaast in om met de betrokkenen in het Veenweide gebied (Grouster Leechlân) een goed open proces te doorlopen specifiek gericht op opgaven, kansen, en beperkingen. Hiervoor zijn in het kader van de samenwerking van de Provincie Fryslan en Wetterskip bestuurlijk afspraken gemaakt. De gemeente zal op basis van die uitkomsten en de wensen van de gemeenteraad de regels voor het Veenweide gebied daarop enten.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 34)

1. Inspreker geeft aan dat niet expliciet in het omgevingsplan staat dat in het gebiedstype 'Veenweide' geen plek is voor zonnepanelen. Inspreker gaat er van uit dat het ook niet de bedoeling is zonnepanelen toe te staan. Inspreker verzoekt zonneparken en windmolens, anders dan voor eigen gebruik, expliciet uit te sluiten ter bescherming van het landschap.

Reactie:

In het PRE-OP is nog geen regeling voor zonnepanelen opgenomen. Hiervoor zal aansluiting worden gezocht bij het geldende bestemmingsplan Plan voor de Zon en de provinciale zonneladder.

2. Inspreker verzoekt de regeling voor Bêd en Brochje te verruimen zodat er mogelijkheden ontstaan voor recreatieappartementen in de bestaande bebouwing. Dit kan zorgen voor (compenserende) neveninkomsten.

Reactie:

Een bed & brochje moet worden gezien als een ondergeschikte activiteit bij de functie wonen. Om die reden is dit kleinschalig en zonder vergunning. Inpandige recreatieappartementen (groter dan B&B's) zullen worden toegestaan in de bestaande bebouwing van agrarische bedrijven. De reden hiervoor is om agrariërs een extra neventak te bieden. Hierbij wordt aangesloten bij de voorwaarden die de provincie stelt.

3. Naast fiets- en wandelroutes zouden kano-routes (of voor andere kleine bootjes) gefaciliteerd kunnen worden.

Reactie:

Een kano-route is geen functie die vastgelegd wordt in een omgevingsplan. Als er bevaarbaar water is, dan kan daar ook met een kano gebruik van gemaakt worden. Het omgevingsplan is niet het instrument om routes in op te nemen.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 35)

1. De dialoogbijeenkomsten waren niet goed georganiseerd. Veel mensen hebben de bijeenkomsten daardoor moeten missen.

Reactie:

Er waren technische problemen bij de dialoogsessies. Dit betreuren wij. Verschillende mensen hebben contact gezocht met de gemeente, dit heeft geleid tot telefonische toelichting. Ondanks dat veel mensen de dialoogsessie hebben moeten missen, hebben toch veel mensen hier aan deelgenomen. De dialoogsessies zijn daarnaast terug te kijken via de website van de gemeente. Los van de dialoogsessies stond de mogelijkheid open van het indienen van een mondelinge of schriftelijke inspraakreactie.

2. De gemeente heeft geen idee van de gevolgen van het PRE-OP op onder andere de boeren. Leefbaarheid van het platteland is dat de boeren hun gang kunnen gaan.

Reactie:

Het PRE-OP is tot stand gekomen na een lange periode van dialoogsessies en onderzoek. Het PRE-OP is een nieuw instrument met voorstellen, dus nog geen concrete regels. Juist bedoeld om een aantal onderwerpen scherp neer te zetten en daar met elkaar het gesprek over te voeren aan de voorkant. Dat wordt ook helder uit de ontvangen reacties. De raad is op basis van de ontvangen reacties in combinatie met het PRE-OP gevraagd om wensen en bedenkingen. Dit kan dan ook zeker invloed hebben op de uiteindelijke regels die worden opgenomen in het ontwerp - omgevingsplan en daarbinnen de mogelijkheden voor de agrariërs.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 36)

1. Inspreker verzoekt om meer maatwerk voor agrariërs in het gebied 'Veenweide'. Ze hebben wellicht iets meer lucht nodig om te boeren of om om te schakelen naar een andere bedrijfsvoering.

Reactie:

Er zitten al heel veel nevenactiviteiten in het PRE-OP als voorstel. Met geen dan wel een korte procedure. Op basis van de inspraakreacties worden daar ook nog recreatieappartementen aan toegevoegd als dit passend is binnen de verordening van de provincie.

2. Inspreker mist de focus op het belang van biodiversiteit in het omgevingsplan.

Reactie:

Biodiversiteit is een breed begrip. Gemeente Leeuwarden past bijvoorbeeld al bepaalde mengsels zaden toe in een aantal bermen. Binnen de gebiedstypes Agrarisch en Veenweide kunnen agrariërs er voor kiezen om hun landerijen in te zaaien met een bepaald mengsel in plaats van uitsluitend gras. Dat past binnen de gebiedstypes. Daarnaast wordt in het omgevingsplan de nodige aandacht besteed aan klimaatadaptatieve maatregelen om de negatieve effecten van klimaatverandering te beperken en te beheersen. Onze verantwoordelijkheid als gemeente ligt hierbij vooral bij het inrichten van de openbare ruimte, zodat de effecten van wateroverlast, hitte en droogte beheersbaar blijven. Besluitpunt 10 stelt: We stellen voor om in het omgevingsplan duurzaamheidsmaatregelen op te nemen die tegemoetkomen aan de doelen van de Leeuwarder Energie-agenda, Klimaatadaptatie en Circulaire economie.

3. Inspreker verzoekt aandacht te besteden aan het opvullen van gaten in de bebouwing van de dorpen en het veranderen van bedrijfspanden naar huurwoningen voor jongeren/ouderen.

Reactie:

Het PRE-OP bevat binnen het gebiedstype 'Dorp' een voorstel om bebouwing met de functie lichte bedrijvigheid onder voorwaarden te veranderen naar de functie wonen.

4. Zonnepanelen zouden alleen op daken toegestaan moeten worden.

Reactie:

In het PRE-OP is nog geen regeling voor zonnepanelen opgenomen. Hiervoor zal aansluiting worden gezocht bij het geldende Plan voor de Zon, rekening houdend met de provinciale zonneladder. Dit staat ook aangegeven bij de uitgangspunten op bladzijde 13 van de uitleg bij het PRE-OP.

5. Inspreker verzoekt wandelpaden aan te leggen langs nieuwe bebouwing zoals in Wergea (langs Nieuwe Hoek, De Mounder).

Reactie:

Binnen het gebiedstype Agrarisch zijn onder voorwaarden nieuwe (recreatieve) fiets- en wandelroutes mogelijk. Een en ander kan voor nu niet concreet worden opgenomen maar zal in de toekomst, als er o.a. voldoende draagvlak is voor een dergelijk initiatief, als zelfstandig project moeten worden opgepakt.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 38)

Inspreker vraagt zich af of er wel echt sprake is van participatie. Vaak zijn het dezelfde mensen die bij bijeenkomsten komen en reageren. Niet iedereen wordt bereikt.

Reactie:

De gemeente probeert zo veel mogelijk mensen te bereiken door via de verschillende kanalen rechtvaardigheid te geven aan plannen en bijeenkomsten. Het klopt dat vaak dezelfde mensen deelnemen, niet iedereen heeft belangstelling voor dit soort zaken. Wel hebben wij kunnen constateren dat er in de verschillende sessies die zijn gehouden veel verschillende mensen met

verschillende achtergronden hebben deelgenomen. Het is een nieuwe manier van werken, niet alleen voor de gemeente maar ook voor de belanghebbenden. Ook voor hen is het een stukje bewustwording dat er aan de voorkant meer mogelijkheden zijn dan voorheen. De gemeente betreft de ervaringen ook bij het vormgeven van haar participatie aanpak.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 39)

1. Inspreker verzoekt tussen de Alde Feanen en het Veenweidegebied nog een gebiedstype opnemen: overgangsgebied. Dit omdat dieren zich niet aan grenzen houden en in dit overgangsgebied vaak foerageren.

Reactie:

Er zal geen “tussengebied” worden opgenomen. Dieren kennen inderdaad geen grenzen. Zij zijn in principe beschermd door de Wet Natuurbescherming (deze wet zal ook worden opgenomen in de Omgevingswet). Deze geldt echter overal, los van de gebiedstypen, zodat een extra gebiedstype niet nodig is.

2. Inspreker is van mening dat zonnepanelen eerst op daken moeten worden gelegd en dat het gebied zich niet leent voor zonneweides.

Reactie:

In het PRE-OP is nog geen regeling voor zonnepanelen opgenomen. Hiervoor zal aansluiting worden gezocht bij het geldende Plan voor de Zon en de uitgangspunten van de provinciale zonneladder. Dit staat ook aangeven bij de uitgangspunten op bladzijde 13 van de uitleg bij het PRE-OP.

Inspraakreactie bewoner van het gebied (registratienummer 42)

Deze bewoners van het gebied hebben als vertegenwoordiger van de Stichting It Grienedykster Gea een gelijkkluidende reactie ingediend. Voor de samenvatting van de inspraakreactie wordt korthedshalve verwezen naar “Inspraakreactie Stichting It Grienedykster Gea”.

Onderdeel B

Besluitpunt 1

Ambities van het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid zijn:

- Eenvoudige en flexibele regels, maar ook minder regels;
- Kernwaarden Ruimte, Water en Mienskip (waaronder vitaliteit en leefbaarheid) staan centraal;
- Ruimte voor grootschalige en nieuwe ontwikkelingen verdienen extra aandacht;
- Maatwerk;
- Bestaand beleid en ontwikkelingskaders zijn de basis;
- Participatie en draagvlak krijgen een volwaardige plaats in het afwegingsproces.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Een aantal keer wordt aangegeven dat minder regels geen doel op zich hoeft/moet zijn. Genoemd wordt dat ambities en kernwaarden worden onderschreven. Er wordt naar voren gebracht dat kernwaarden en de ontwikkelrichting van de omgevingsvisie leidend zijn. Ook wordt gevraagd om meer ruimte voor de ondernemer tegenover ook weer niet te grootschalige ontwikkelingen. Wellicht minder regels maar wel rechtsbescherming. Tevens worden vraagtekens geplaatst bij flexibele regels en hoe dit zich verhoudt tot rechtszekerheid.

Reactie:

Ons college herkent zich in de wensen en bedenkingen en zal met in acht name hiervan op een zorgvuldige manier de regels in het ontwerp omgevingsplan opnemen. Ten aanzien van de relatie omgevingsplan en omgevingsvisie vindt een zorgvuldige afstemming plaats. Ten aanzien van flexibele regels kan worden aangegeven dat dit altijd onder een voorwaarden is (ja mits). Dit biedt de benodigde rechtszekerheid.

Besluitpunt 2

Hanteren van de volgende gebiedstypen:

- Dorp
- Agrarisch
- Veenweide
- Natuur

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Gevraagd wordt of de begrenzing van de verschillende gebiedstypes in de toekomst ook belemmerend kan werken met name op de grenzen van de gebiedstypes (bijvoorbeeld bij nieuwbouw buiten het gebiedstype Dorp). De suggestie wordt gedaan om meer gebieden te voorzien van het gebiedstype Natuur. Ook wordt door meerdere partijen gevraagd om een speciaal gebiedstype voor de oude dorpskernen. Een aantal partij geeft te kennen geen gebiedstype Veenweide te willen en stelt voor dit aan te passen naar gebiedstype Agrarisch.

Reactie:

De grenzen van gebiedstypes zijn nooit dusdanig hard dat dit voor de toekomst belemmeringen opwerpt voor gewenste ontwikkelingen. Een en ander betekent dat op dat moment een nieuw omgevingsplan moet worden gemaakt met alle waarborgen van dien waarin ook participatie een volwaardige rol krijgt.

Ten aanzien van het gebiedstype Natuur hebben wij gemerkt dat hierover verwarring is ontstaan. Dit gebiedstype is voorzien voor de Natura 2000 gebieden. Om die reden wordt de naam van dit gebiedstype aangepast naar Natura 2000. Een en ander betekent echter niet dat er geen andere natuur zal worden aangeduid. Dit zal in het ontwerp omgevingsplan nader worden uitgewerkt door middel van zogenaamde werkingsgebieden/aanduidingen.

Voor de historische dorpskernen zullen wij eveneens met werkingsgebieden/aanduidingen gaan werken. Het is niet nodig hiervoor een apart gebiedstype in het leven te roepen (zie ook

bijvoorbeeld de voorgestelde regeling voor het beschermd dorpsgebied van Warstiens zoals dat is voorgesteld in het PRE-OP onder gebiedstype Dorp). Ten aanzien van de opmerkingen omtrent het gebiedstype Veenweide wordt op deze plaats verwezen naar besluitpunt 5.

Besluitpunt 3

Gebiedstype Dorp

De gemeente wil ruimte geven aan de leefbaarheid in de dorpen en aan plannen van inwoners en ondernemers. Er bestaat een behoefte om verschillende functies te combineren, zoals wonen in combinatie met een bedrijf aan huis of wonen in combinatie met béd en brochje of wonen en zorg.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Hier komen dezelfde opmerkingen terug ten aanzien van de oude dorpskernen. Daarnaast wordt nog een voorstel gedaan dat maximaal 50% van de bebouwing plat mag worden afgedekt zou kunnen vervallen. Ook wordt gevraagd te kijken naar de mogelijkheden om zwaar landbouwverkeer te weren uit de dorpen.

Reactie:

Ten aanzien van de oude dorpskernen wordt verwezen naar onze reactie onder besluitpunt 2. Ten aanzien van het andere punt zullen wij onderzoeken of we daar in het kader van welstand vorm aan kunnen geven of dat hiervoor toch een dergelijke regeling gewenst is (ruimtelijke kwaliteit). Voor het weren van zwaar landbouwverkeer voorzien wij geen mogelijkheden in het omgevingsplan. Een en ander vindt de basis in de Wegenverkeerswet en bijbehorende besluiten.

Besluitpunt 4

Gebiedstype Agrarisch

De gemeente biedt in dit gebied agrariërs de ruimte om te ondernemen. Andere functies als woningbouw, recreatie en natuur zijn hieraan ondergeschikt. Het bestaande gebruik van de grond en gebouwen is het uitgangspunt. Dit mag in het nieuwe plan worden voortgezet. Dit geldt ook voor uitbreidingsmogelijkheden die al in het bestaande bestemmingsplan zijn opgenomen. Aanvullende en ondergeschikte activiteiten krijgen de ruimte. Dit betekent meer dan alleen bestaande voedselproductie. Het is te overwegen om ook andere gewassen toe te staan, zoals houtgewassen voor energieopwekking en gemengde teelten, zoals boslandbouw. Ook installaties voor de opwekking van energie, windmolens en zonnepanelen krijgen meer ruimte.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Meerdere malen wordt ingegaan op het telen van andere gewassen (houtopstanden) in relatie tot de weidevogels en het open landschap. Ook verschillen standpunten over het wel dan niet toestaan van intensieve veehouderijen, zonneparken en windmolens. Er is een opmerking omtrent bouwregel 17 bij gebiedstype Agrarisch: niet bebouwing slopen om een tweede bedrijfswoning toe te staan. Tevens wordt een punt aangedragen (wat ook doorgetrokken kan worden naar de andere gebiedstypen). Het gaat om het punt dat staat omschreven dat andere functies ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie. Voorgesteld wordt dit als volgt te formuleren: In beginsel is dit gebied agrarisch, waarbij .... etc.

Reactie:

Voor een uitgebreide reactie van ons college verwijzen wij met betrekking tot de houtopstanden, intensieve veehouderijen, zonneparken en windmolens naar de reactienota. Met betrekking tot artikel 17: het daar geplaatste artikel is een bouwregel maar hoort uiteindelijk bij functieverandering naar wonen. In dat geval kan er een extra woning worden gebouwd indien voldoende oude bebouwing (schuren) wordt afgebroken. Het is niet onze bedoeling in dit plan

tweede bedrijfswoningen op te nemen. Mocht hiervoor een aanvraag komen dan zal daarvoor een aparte procedure worden doorlopen met alle waarborgen.
De suggestie om ondergeschikte functies anders te formuleren zal nader worden bekeken.

Besluitpunt 5

Gebiedstype Veenweide

De gemeente zet in op een koersverandering in de veenweide en klei-veengebieden. Dit betekent dat de gemeente in dit gebied niet meewerkt aan nieuwe ontwikkelingen gericht op uitbreiding van stallen en veestapels. Wel willen we meewerken aan ontwikkelingen die leiden tot een verandering richting extensieve vormen van landbouw, zoals natuurinclusieve landbouw en streekgerichte voedselproductie, die geen schade toebrengen aan het naastgelegen Natura 2000-gebied De Alde Feanen. Ook stimuleren we andere functies dan landbouw, zoals kleinschalige recreatie, fiets- en wandelroutes, natuurontwikkeling, niet-agrarische bedrijvigheid en de productie van duurzame energie.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Er zijn zowel voor- als tegenstanders met betrekking tot dit gebiedstype.

Reactie:

Ons college wil naar aanleiding van zowel de inspraakreacties als ook de wensen en bedenkingen ook voor het gebiedstype Veenweide agrarische bedrijven uitbreidingsmogelijkheden geven tot 2 hectare (met een afwijking) wanneer dit niet strijdig is met de achterliggende doelstellingen voor het veenweideprogramma (o.a. reduceren van de bodemdaling, CO₂-uitstoot, landbouw met hogere waterpeilen, natuurinclusieve landbouw en alternatieve verdienmodellen).

Er zal daarnaast geen regeling in het omgevingsplan worden opgenomen waarin een maximum aan het aantal te houden dieren zal worden gesteld.

Besluitpunt 6

Gebiedstype Natuur

De gemeente zorgt dat ontwikkelingen geen onomkeerbare negatieve gevolgen hebben voor de aangewezen natuurwaarden. Deze moeten juist de natuurwaarden versterken of bevorderen. De regeling is streng en laat enkel ondergeschikte ontwikkelingen toe die een relatie hebben met de natuurwaarden. De overige functies die aanwezig zijn, zijn ondergeschikt.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Hiervoor wordt verwezen naar het eerder hierover gemelde onder besluitpunt 2. Extra wordt nog aangegeven dat natuurwaarden ook in andere gebiedstypen voorkomt. Gevraagd wordt daarnaast om extensieve vormen van recreatie en natuurbeleving op te nemen. Ook wordt gevraagd het woord 'onomkeerbare' te schrappen.

Reactie:

De naam van dit gebiedstype wordt Natura 2000. Daarnaast klopt het dat natuurwaarden in alle gebiedstypen voorkomen. Natuur zal hier zeker in worden verankerd.

De mogelijkheden van extensieve vormen van recreatie zullen worden onderzocht en indien mogelijk een plaats krijgen in het ontwerp omgevingsplan.

De opmerking ten aanzien van het woord 'onomkeerbare' zullen wij nader bestuderen in het kader van het opstellen van de regels van het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 7

Gezondheid

Bij het opstellen van de regels stellen we voor zo goed mogelijk rekening te houden met positieve gezondheid en dit onderdeel te laten zijn van het omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt breed gedragen. Wel wordt ook opgemerkt dat de gemeente zich hier behoudend in moet opstellen ten aanzien van de levenswijze en gezondheid van individuen achter de voordeur. Ook het VN Verdrag Handicap zou een plaats moeten krijgen in het omgevingsplan. Verder wordt nog aangegeven dat hierbij de meest recente, gezaghebbende inzichten uit de wetenschap leidend moeten zijn.

Reactie:

Het doet ons college goed te lezen dat dit besluitpunt breed gedragen wordt. Dit punt zal nader worden uitgewerkt in het kader van het ontwerp omgevingsplan. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de ingebrachte opmerking ten aanzien van “achter de voordeur”.

De mogelijkheden ten aanzien van het VN Verdrag Handicap zullen nader worden onderzocht. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen met gevolgen voor de inrichting van de openbare buitenruimte, wordt in het omgevingsplan rekening gehouden met het bevorderen van de toegankelijkheid van die openbare buitenruimte voor personen met een functiebeperking. Dit volgt uit het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Wij delen daarnaast de mening dat inzichten uit de wetenschap betrokken kunnen worden.

Besluitpunt 8

Participatie

Ten aanzien van bepaalde vergunningen of procedures kan een nadere invulling worden gegeven aan hoe wij willen omgaan met participatie of hoe dit vorm te geven. De gemeente Leeuwarden heeft ervaring opgedaan met het vormgeven van participatieprocessen naar aanleiding van het bestemmingsplan Plan voor de zon. Het voorstel is een 'proceswijzer' op te nemen in het omgevingsplan die initiatiefnemers helpt bij het doorlopen van deze vereiste.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Ook dit besluitpunt is positief ontvangen. Wel wordt opgemerkt dat er in bepaalde gevallen sprake kan zijn van scherpe tegenstellingen/belangen. Daarnaast is er een brede roep om een uiteenzetting van de participatieprocessen c.q. een proceswijzer.

Reactie:

Participatie is dusdanig belangrijk dat u hierover in de loop van dit jaar in een aantal sessies nader over zult worden geïnformeerd. Hierbij zal ook worden ingegaan op (mogelijke) spanning in verband met deregulering. Uiteindelijk zal hier ook besluitvorming door uw raad over plaatsvinden. De uitkomsten (hoe processen vormgeven / doorlopen) zullen worden verwerkt in het ontwerp omgevingsplan en daarnaast naar alle waarschijnlijkheid in een aparte proceswijzer (afhankelijk van het besluit van uw raad in dezen).

Besluitpunt 9

Duurzaamheid stimuleren

Om duurzaamheid te stimuleren, kan worden gedacht aan extra uitbreidingsmogelijkheden wanneer duurzamer wordt gebouwd dan wettelijk is voorgeschreven. De nadere uitwerking hiervan volgt in het ontwerp omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Ook hier verschillen de meningen: van niet afdwingen, naar minimale eisen opschrijven tot dat het besluitpunt te weinig recht doet aan het belang van duurzaamheid. Ook wordt aangegeven dat afgewacht wordt met welke regels het college komt in het ontwerp omgevingsplan. Ten aanzien van duurzaamheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt daarnaast ook gevraagd harde en juridisch toetsbare en handhaafbare regels op te nemen.

Reactie:

Ons college zal met grote zorg aandacht besteden aan dit nieuwe onderwerp in het ontwerp omgevingsplan en de mogelijkheden hiervoor nader verkennen in de komende tijd. Eén van de uitgangspunten is dat wij heldere/duidelijke regels opnemen die ook handhaafbaar zijn.

Besluitpunt 10

Duurzaamheidsmaatregelen

We stellen voor om in het omgevingsplan duurzaamheidsmaatregelen op te nemen die tegemoetkomen aan de doelen van de Leeuwarder Energie-agenda, Klimaatadaptatie en Circulaire economie.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

De reacties liggen in lijn met besluitpunt 9. Wel wordt ook de vraag gesteld of dit extra kosten met zich meebrengt en zo ja, wie dit dan moet betalen. Stelt de gemeente hier ook geld voor beschikbaar? Ten aanzien van duurzaamheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt daarnaast ook gevraagd harde en juridisch toetsbare en handhaafbare regels op te nemen.

Reactie:

Ons antwoord in dezen is overeenkomstig het antwoord bij besluitpunt 9. Tevens zal worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van bijv. subsidies. Eén van de uitgangspunten van dit omgevingsplan is dat wij heldere/duidelijke regels opnemen die ook handhaafbaar zijn.

Besluitpunt 11

Milieuzonering

De landelijke staalkaart bedrijfsmatige activiteiten nemen we als uitgangspunt voor milieuzonering in het omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt gedeeld.

Reactie:

Dit aspect zal conform voorstel worden uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 12

Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit is geen beperkende factor voor dit omgevingsplan, want in de gemeente Leeuwarden wordt ruimschoots voldaan aan de landelijke normering voor stikstofdioxide en fijnstof. Doen er zich ontwikkelingen voor die een negatieve invloed hebben op de luchtkwaliteit? Dan wordt onderzocht of de luchtkwaliteit niet in betekenende mate verslechtert.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Er wordt gevraagd dit aspect als richtinggevend te benoemen. Schone lucht wordt als kernkwaliteit gezien, van daaruit geen intensieve veehouderijen en ontwikkelingen toestaan die veel verkeer genereren. Ook de vliegbasis wordt aangehaald.

Reactie:

Een goede luchtkwaliteit is een groot goed. We moeten hier zuinig op zijn. Dit betekent ook dat nieuwe (grootschalige) initiatieven ook altijd op dit aspect zullen worden getoetst. Eén en ander wordt opgenomen in de regels. Daarnaast wordt dieper ingegaan op dit aspect in de Uitleg bij het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 13

Milieueffectrapportage (MER)/ Omgevingseffectrapportage (OER)

Omdat er meer onderwerpen in een omgevingsplan kunnen worden opgenomen, stellen we voor ook de MER breder te trekken. We stellen voor ook de onderwerpen participatie, duurzaamheid en positieve gezondheid hierbij te betrekken.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt gedeeld.

Reactie:

Dit aspect zal conform voorstel worden uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 14

Archeologie

Wij stellen voor het bestemmingsplan Archeologie als basis te nemen voor het omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt gedeeld.

Reactie:

Dit aspect zal conform voorstel worden uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 15

Cultuurhistorie

Belangrijke cultuurhistorische waarden willen we beschermen. Het voorstel is om de regeling voor de bescherming van cultuurlandschappelijke elementen meer flexibiliteit te geven. Flexibiliteit in die zin dat de waarde (aandacht voor het bijzondere) van een cultuurlandschappelijk element wordt erkend, maar de manier van hoe we er vervolgens mee omgaan, wordt verruimd. In bijlage 3 is daarom een voorstel opgenomen hoe hiermee kan worden omgegaan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

De algemene tendens is dat dit besluitpunt wordt gedeeld. Wel wordt nog aangegeven dat het dempen van dergelijke cultuurhistorische sloten niet moet kunnen. Hier moeten we zuinig op zijn. Slechts als er geen andere mogelijkheden zijn dit eventueel toestaan.

Reactie:

Het voorstel uit bijlage 3 van het PRE-OP zal worden uitgewerkt in het ontwerp omgevingsplan.

Besluitpunt 16

Bestaande bebouwing

Voor het omgevingsplan stellen we voor geen karakteristieke panden aan te wijzen. Bij verbouwen en terugbouwen kan immers ook worden teruggevallen op de welstandsregels (mits de gemeenteraad ook hiervoor kiest in het kader van het omgevingsplan). Wanneer een pand vanuit cultuurhistorie bescherming zou moeten krijgen, zetten we erop in het betreffende pand aan te wijzen als gemeentelijk monument. Zowel gemeentelijke- als rijksmonumenten vallen onder een strenger beschermingsregime. Ook stellen we voor naast de verplichte gemeentelijke monumenten de rijksmonumenten op te gaan nemen, zodat we een goede afweging kunnen maken en deze belangrijke monumenten niet over het hoofd zien.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Er is draagvlak om met dit besluitpunt in te stemmen. Hierbij wordt bijvoorbeeld aangegeven dat bewoners / eigenaren van dergelijke karakteristieke panden zelf wel weten hoe hier mee om te gaan. Ten aanzien van de aanwijzing van gemeentelijke monumenten wordt echter wel aangegeven dat bewoners / eigenaren hier niet "zomaar" mee geconfronteerd mogen worden. Hiervoor moet wel het gesprek worden aangegaan. Eén partij is van mening dat de aanduiding karakteristiek wel in stand moet worden gelaten omdat hiermee ook sloop kan worden voorkomen. Tevens wordt er door één partij aangegeven dat welstand c.q. welstandsrichtlijnen niet meer van deze tijd zijn en kunnen worden afgeschaft.

Reactie:

Het voorkomen van sloop hangt in dit geval samen met welke bebouwing al dan niet worden aangewezen als gemeentelijke monument. Op het moment dat dit niet het geval is, bestaat inderdaad de mogelijkheid dat een dergelijk pand kan worden gesloopt. Dit laat echter onverlet dat de echt belangrijke panden een goede bescherming krijgen. Het college zal dan ook uitvoering geven aan dit besluitpunt conform voorstel.

Ten aanzien van het aspect welstand kunnen wij hierbij aangeven dat hiervoor een apart traject loopt waarbij de raad in een aantal sessies nader op de hoogte wordt gebracht en er over dit onderwerp een discussienota zal worden opgesteld. Uiteindelijk is het de gemeenteraad die hierover een besluit neemt. Voor zover dit van invloed is op het op te stellen ontwerp omgevingsplan zullen die uitkomsten hierin worden meegenomen.

Besluitpunt 17

Ecologie

In het kader van het ontwerp-omgevingsplan wordt een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Dit is verplicht. Het doel van het ecologisch onderzoek is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de landelijke wetgeving of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Hierbij wordt in ieder geval ingegaan op gebiedsbescherming, soortenbescherming en stikstof.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt op hoofdlijnen gedeeld. Gevraagd wordt of dit ook moet voor gebieden die wellicht op een later moment zullen worden omgezet naar bijvoorbeeld wonen en bedrijventerrein. Tevens wordt aangegeven geen extra regels op te stellen maar de regel van het Rijk en provincie te hanteren.

Reactie:

Het grondgebied zal worden beoordeeld op hoe het gebied er nu uitziet. Dus niet op basis van mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Mocht een dergelijk plan in de toekomst aan de orde zijn dan zal in dat kader nader ecologisch onderzoek worden gedaan.

Er zal qua regelgeving worden aangesloten bij die van het Rijk en de provincie.

Besluitpunt 18

Water

Het voorstel is om met Wetterskip Fryslân nader in gesprek te gaan om te komen tot een verbeelding en regels. Hierbij is het met name belangrijk dat de gebiedstypen met bijbehorende functies waar objecten en belangen van het Wetterskip spelen, deze belangen niet uitsluiten. Deze uitwerking vindt plaats in het kader van het ontwerp omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt gedeeld. Aanvullend wordt nog gevraagd regels op te nemen voor klimaatbestendig / water robuust bouwen.

Reactie:

Er zal in overleg worden getreden met het Wetterskip en de wens omtrent regels zal nader worden onderzocht.

Besluitpunt 19

Lichthinder

In het gemeentelijke omgevingsplan kan lichthinder een aspect zijn dat breder meeweegt dan alleen kunstlicht bij tuinbouw en lichthinder bij sportvelden. Wij stellen voor om bij het opstellen van het ontwerp-omgevingsplan waar nodig en mogelijk regels op te nemen om lichthinder en verstoring te voorkomen.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit besluitpunt wordt voor het overgrote deel gedeeld. Ook wordt er gevraagd regels op te nemen (voor ligboxstallen, sportvelden, niet-agrarische bedrijven en reclame) die toetsbaar zijn. Tevens wordt nog aangegeven dat de regels vanuit het Rijk volstaan.

Reactie:

In het ontwerp omgevingsplan zal een regeling worden opgenomen die tegemoet komt aan dit besluitpunt.

Besluitpunt 20

Leidingen en zones

Voor de (overige) leidingen en zones stellen we voor deze op te nemen op de verbeelding (plankaart) en in de regels.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit punt is akkoord.

Reactie:

In het ontwerp omgevingsplan worden de betreffende leidingen opgenomen. Dit betreft de zogenaamde hoofdleidingen, dus niet de kleinere (ondergeschikte) leidingen en huisaansluitingen

Besluitpunt 21

Ruimtelijke kwaliteit

De gemeenteraad gaat over de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente en dus ook over de kwaliteit van de gebouwde omgeving. Daarom moet de gemeenteraad een afweging maken of en hoe ze die ruimtelijke kwaliteit wil veiligstellen. Dit kan ook zijn weerslag hebben op de regels in dit omgevingsplan. De nadere uitwerking hiervan vindt plaats in het ontwerp omgevingsplan.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Over het algemeen wordt dit besluitpunt gedeeld. Eén partij geeft aan bij alle nieuwbouwplannen aandacht te willen besteden aan ruimtelijke kwaliteit en bij grote ontwikkelingen (bijvoorbeeld uitbreiding agrarische bedrijven) een systematiek te hanteren conform “De nije pleats”. Ook in historische dorpskernen wordt extra aandacht gevraagd. Ook wordt door één partij aangegeven dat schoonheid en architectuur per definitie arbitrair zijn.

Reactie:

Zoals eerder aangegeven zal ten aanzien van het aspect welstand een apart traject worden doorlopen waarbij de raad in een aantal sessies nader op de hoogte wordt gebracht en er over dit onderwerp een discussienota zal worden opgesteld. Uiteindelijk is het de gemeenteraad die hierover een besluit neemt. Voor zover dit van invloed is op het op te stellen ontwerp omgevingsplan zullen die uitkomsten hierin worden meegenomen.

Besluitpunt 22

Verordeningen/beleidsregels

Regels voor de fysieke leefomgeving uit 23 verordeningen en beleidsregels worden in het ontwerp omgevingsplan opgenomen. Mocht blijken dat dit leidt tot wezenlijke keuzes, dan wordt dit opnieuw voorgelegd.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Dit punt wordt gedeeld.

Reactie:

In het ontwerp omgevingsplan worden de regels uit de verordeningen en beleidsregels opgenomen.

Besluitpunt gebiedstype Dorp

Voorstel regels

Gebruik, functieverandering en bouwen.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Over het algemeen worden de voorstellen gedeeld.

Reactie:

De voorstellen voor de regels zoals opgenomen in de tabellen zijn een hulpmiddel om op hoofdlijnen keuzes te maken. De nadere (juridische) uitwerking zal plaatsvinden in het ontwerp omgevingsplan. Hierbij zal ook de input van de van toepassing zijnde besluitpunten (1 t/m 22) worden betrokken.

Besluitpunt gebiedstype Agrarisch

Voorstel regels

Gebruik, functieverandering en bouwen.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Veelal wordt er verwezen naar de hierop van toepassing zijnde besluitpunten (1 t/m 22).

Reactie:

De nadere (juridische) uitwerking zal plaatsvinden in het ontwerp omgevingsplan. Hierbij zal ook de input van de van toepassing zijnde besluitpunten worden betrokken.

Besluitpunt gebiedstype Veenweide

Voorstel regels

Gebruik, functieverandering en bouwen.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Veelal wordt er verwezen naar de hierop van toepassing zijnde besluitpunten (1 t/m 22).

Reactie:

De nadere (juridische) uitwerking zal plaatsvinden in het ontwerp omgevingsplan. Hierbij zal ook de input van de van toepassing zijnde besluitpunten worden betrokken.

Besluitpunt gebiedstype Natuur

Voorstel regels

Gebruik, functieverandering en bouwen.

Samenvatting ontvangen wensen en bedenkingen

Veelal wordt er verwezen naar de hierop van toepassing zijnde besluitpunten (1 t/m 22).

Reactie:

De nadere (juridische) uitwerking zal plaatsvinden in het ontwerp omgevingsplan. Hierbij zal ook de input van de van toepassing zijnde besluitpunten worden betrokken.

Ten aanzien van het gebiedstype Natuur hebben wij gemerkt dat hierover verwarring is ontstaan. Dit gebiedstype is voorzien voor de Natura 2000 gebieden. Om die reden wordt de naam van dit gebiedstype aangepast naar Natura 2000 (zie ook besluitpunt 2).